

Oslo

Ressurser på avveie

Er det mer avfall på Grønland?

En analyse av forsøpling på Grønland
utført av Mindshift i regi av Bydel Gamle Oslo

mindshift

Prosjektet er et samarbeid mellom Bydel Gamle Oslo og Mindshift.
Ungdommer fra Oslo Kommune og T-town har bistått med kartlegging av forsøpling.
MIndshift har vært ansvarlig for prosjektplanlegging og gjennomføring.
Prosjektleder for Oslo Kommune: Marianne Ekerold Netland
Prosjektmedarbeider: Stina Maria Lindholm

Foto s. 4, 6, 9, 10, 25, 29, 37, 39: Iselin Krstiansen

Bydel Gamle Oslo
Områdeløft Grønland og Tøyen

mindshift

Forsøpling på Grønland

Ressurser på avveie

Hva er egentlig sant om gateforsøpling på Grønland?

Hva kastes på bakken, er det verre her enn andre steder og hvilke tiltak fungerer? Ungdommer er eksperter på eget nærmiljø og Mindshift er eksperter på atferd og teknologi. Sommeren 2019 fikk Bydel Gamle Oslo hjelp av begge til å utforske forsøplingsutfordringen på Grønland. Ved å telle, plukke, teste, spørre og grave har de kartlagt hva som kastes på gata, hvorfor og hva vi kan gjøre med det.

HVA VIL DU ?
HELST HA ?
KJÆRLIGHET
UTEN
PENGER
PENGER
UTEN
KJÆRLIGHET

Innholdsfortegnelse

Om prosjektet	6
Hovedfunn	7
Kvantitativ analyse	11
Kvalitativ analyse	23
Lokalt engasjement	31
Konsekvenser av forsøpling på Grønland	41
Tiltak	47
Appendiks	59

Bydelsutvalget i Bydel Gamle Oslo har bedt bydelsadministrasjonen anbefale tiltak for å bedre forsøplingssituasjonen på Grønland. For å kunne sette inn effektive tiltak, er økt kunnskap om problemstillingen en forutsetning.
Grønland er et transittområde – ved at 1/3 av beboerne skiftes i løpet av et år, fordi det er et sentrumsområde med stor gang- og sykkeltrafikk, et handelssentrum, og fordi det er et viktig knutepunkt for kollektivtrafikk. Bydelen møter ofte oppfatningen om at Grønland er mer forsøplet enn andre tilsvarende byområder i Oslo. Til nå er det ikke, etter hva bydelen kjenner til, gjort en samlet innsats for å finne ut om dette er en myte eller en sannhet, og hvorfor det eventuelt er mer forsøplet på Grønland enn andre områder i Oslo.

Prosjektets hovedformål har vært å få etablert kvantitativ og kvalitativ innsikt om forsøplingssituasjonen på Grønland og hvorvidt det er verre enn i andre deler av byen. I tillegg har prosjektet utarbeidet en liste over mulige lavterskeltiltak, basert på atferdspsykologiske prinsipper for å bedre situasjonen.

Er det mer avfall på Grønland?

Kort fortalt: JA

Kvantitativ analyse viser at det er mer avfall på Grønland
Basert på datainnsamlingen vi har foretatt, kan vi konkludere med at det er mer avfall på Grønland enn på Tøyen og Grünerløkka. Vi har funnet mer avfall og observert flere hotspots*. Ved sammenligning av tellinger fra Grønland og andre deler av Oslo, der tellingene har dekket gatelengde og areal og gatearealene har tilsvarende type og mengde aktivitet, ser vi at det for eksempel er 3 ganger så mye matemballasje i gata på Grønland som i sammenligningsområdene. Det er også entydig mer avfall på Grønland tilsvarende for alle kategorier som er tellet med unntak av avføring.

Det er stor variasjon i mengden avfall mellom ulike soner i telleområdene. Det er særlig mye i området rundt Grønland Torg/Motzfeldstgate og i deler av Jens Bjelkes gate. Hvis man iverksetter tiltak bør man prioritere disse. Se kapittelet om funn fra tellinger og funn fra intervjuer for mer detaljer.

Kvalitative analyser bekrefter og forsterker de kvantitative funnene
Dette bildet samsvarer med den subjektive oppfatningen til de som ferdes, bor eller jobber i området. De som rydder i området mener avfallet har en annen sammensetning enn i andre deler av byen og mener Grønland er mer problematisk enn andre områder i Oslo. Forekomster av kniver og narkotika blir nevnt. Av de vi intervjuet på gata var 2/3 på gjennomreise, noe som bekrefter inntrykket av at deler av Grønland er et transittområde. Av de som bor i området mener nesten samtlige at forsøpling er et problem på Grønland.

Tiltak må skreddersys
Forsøpling er en sammensatt og komplisert problemstilling og enkeltstående tiltak vil bare unntaksvis gi resultater. Tiltak vil gi best effekt når de gjøres i samarbeid med lokale brukere kombinert med atferdskompetanse og lokale aktører. Alt fra gårdeiere til Frelsesarmeens, Renovasjonsetaten til Bymiljøeta-ten burde involveres.

* Se ordliste

2.5
ganger så mye sneiper og snus på Grønland

3
ganger så mye matemballasje på Grønland

1,8
ganger så mye avfall på Grønland*

« På en skala fra 1-10, der 1 er veldig trygg og 10 er veldig utrygg:

1 av 3 føler seg utrygg på Grønland, og hele 12 av 33 rangerte utryggheten så høyt som 10 »

«3 av 4 mener det er veldig mye avfall på Grønland»

« 3 av 4 mener forsøpling på Grønland er et problem»

PROSJEKTET I KORTE TREKK:

KVANTITATIVT:
- 4 km gatelegeme
- 100 000 observasjoner bla. 10 000 sigarettsneiper
- 12 kategorier (eks nikotin, avføring mm)

KVALITATIVT:
- 23 butikkeiere
- 86 personer på gata
- 12 relevante aktører

* Sammenlignet med referanseområde

Hva er prosjektets «mindshift»?

Mindshift er alltid opptatt av å tilføre prosjektene vi gjennomfører en ekstra verdi. I dette prosjektet ville vi tilføre ungdommene som gjorde datainnsamling kunnskap om statistikk og analyse. Innsamling og registrering av avfall er en fin måte å lære deskriptiv statistikk på, og eksperimentene vi gjennomførte ga innblikk i hvordan vitenskapelige metoder kan anvendes i praksis. På denne måten sikret vi at ungdommene gjennomførte nøyaktige tellinger.

Prosjektets viktigste mål har vært å finne svaret på om det er mer avfall på Grønland. Rammebetingelsene for dette prosjektet har vært begrenset i tid og ressurser, og har praksis blitt gjennomført på fire uker, i perioden fra uke 26- uke 31 2019.

Teamet har bestått av:
- 16 lokale ungdommer mellom 14-20 år
- To ledere fra T-Town og Oslo kommune
- Tre spesialister fra Mindshift

Prosjektets viktigste mål var følgende:

- Etablere fakta om avfallsituasjonen på Grønland
- Involvere ungdommer fra nærområdet til å delta
- Lære ungdommene forskningsmetodikk og gjøre dem til forskningsassistenter
- Undersøke om det er mulig å engasjere andre brukere av området (ex nærings-drivende)
- Kartlegge – og teste – noen ulike virkemidler for endring

ET INNSIKTSSTUDIE I SAMARBEID MELLOM MINDSHIFT OG BYDEL GAMLE OSLO

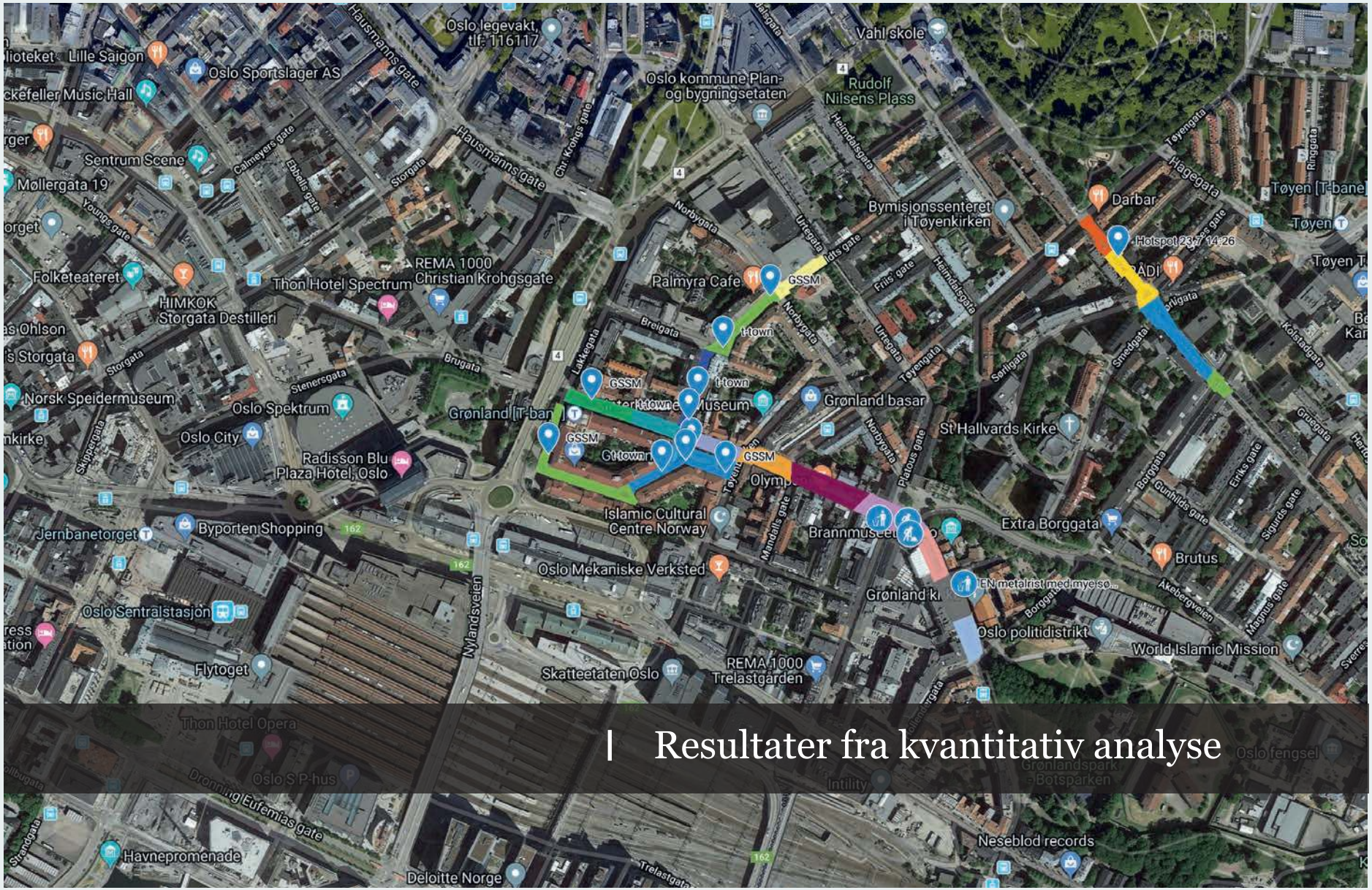

| Resultater fra kvantitativ analyse

Metode og gjennomføring

Vi har talt seks områder i Oslo, tre på Grønland og tre utenfor Grønland. Vi mener områdene er sammenlignbare med tanke på bruksmønster og de er tilnærmet like store målt i gatelengde for gater og areal for torg. Vi har talt avfall på disse områdene i to omganger på forskjellige tidspunkter, ukedag og helgedag. Tellingene har foregått i perioden 8.7.2019-28.7.2019.
Mer om tellemetodikk og områdene kan leses i appendiks om tellemetode.

ANTALL OBSERVASJONER:

I sum er det gjort **96568** enkeltobservasjoner

Kategori	Matemballasje	Nikotin	Matavfall	Plast	Papir
Antall	2230	39328	692	1726	3815

(Hver avfallbit er talt to ganger **48248 x 2 = 96568)**

De kategoriene det ble funnet mye av er nikotin, matavfall, matemballasje, papir og plast. Det er relativt lite av de andre kategoriene i de områdene vi har telt.
Hvis vi går litt dypere inn i dataene og ser på rangering av sektorene ser vi også at sektorer på Grønland er overrepresentert blant de områdene som kommer verst ut. Grønn farge indikerer at en sektor er blant de fem beste for kategorien, rød indikerer at sektorene er blant de fem verste.

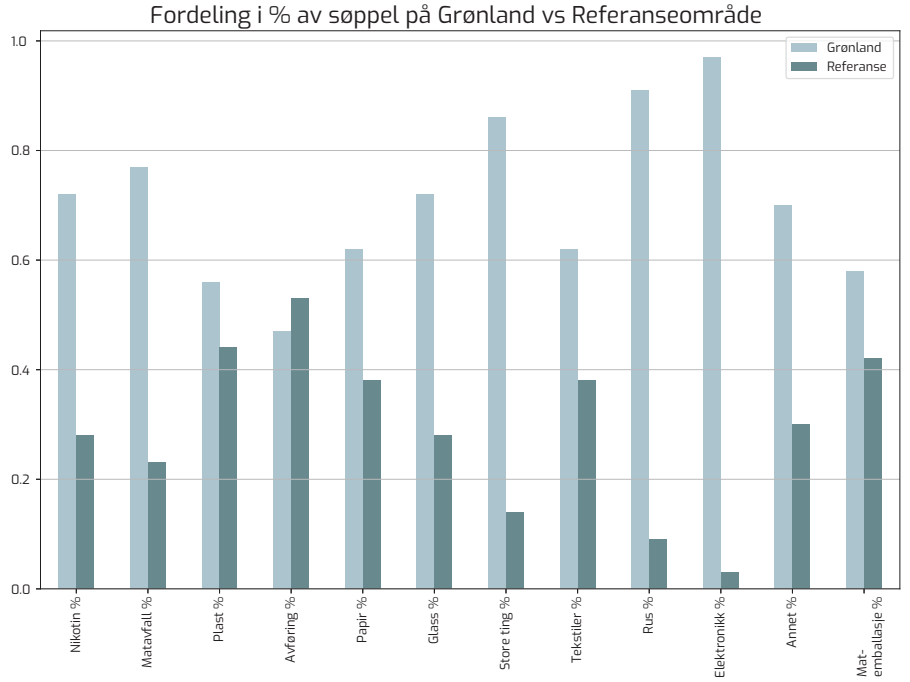

Figur 1: Fordeling av avfall på Grønland per kategori vs. referanseområde (tallene er summen av gjennomsnittet for hver sektor).
De kategoriene det ble funnet mye av er Nikotin, Matemballasje, Matavfall, Papir og Plast, det er relativt lite av de andre kategoriene i de områdene vi har tellet.

Område	Sektor	Mat-emballasje	Nikotin	Mat-avfall	Plast	Papir
Mozfeldtsgt	2	43	729	11	30	116
Jens Bjelkesgt	4	88	238	2	32	56
Jens Bjelkesgt	1	42	312	1	19	104
Mozfeldtsgt	1	33	448	4	22	67
Grønlandsleiret	3	24	641	8	15	53
Grønland-Torg	2	20	654	13	18	39
Mozfeldtsgt	3	49	262	2	32	48
Grønlandsleiret	2	23	567	9	11	24
Grønlandsleiret	5	25	577	4	10	22
Grønland-Torg	1	9	348	17	17	38
Grønlandsleiret	1	22	434	10	11	26
Tøyen-Torg	2	16	309	3	25	20
Jens Bjelkesgt	3	29	125	1	9	31
Tøyen-Torg	3	12	204	6	13	25
Grønlandsleiret	8	16	257	1	11	20
Markveien	8	11	274	2	11	21
Markveien	5	6	210	8	8	28
Tøyen-Torg	1	14	130	3	18	24
Grønlandsleiret	6	14	287	3	5	20
Grønlandsleiret	4	13	155	2	6	20
Grønlandsleiret	9	11	211	1	7	14
Markveien	1	11	165	2	12	14
Markveien	3	9	181	1	8	14
Markveien	6	8	120	2	9	20
Markveien	2	6	130	2	8	13
Markveien	4	5	115	2	8	15
Grønlandsleiret	7	9	155	1	6	7
Markveien	7	8	61	2	11	11
Jens Bjelkesgt	2	9	80	0	5	14

Figur 2: Rangering av tellesektorer (tallene er normalisert i forhold til områdestørrelse gjennomsnitt fra fire tellinger)

OPPSUMMERT:

- **Det er kvantitativt mer forsøplet på Grønland enn på referanseområdene**
- **Det er mest nikotin, matavfall, mat-emballasje, papir og plast***
- **Det er en positiv sammenheng mellom forsøpling og antall søppelkasser**
- **Det er mer enn dobbelt så mange «hotspots» på Grønland enn på referanseområdene**

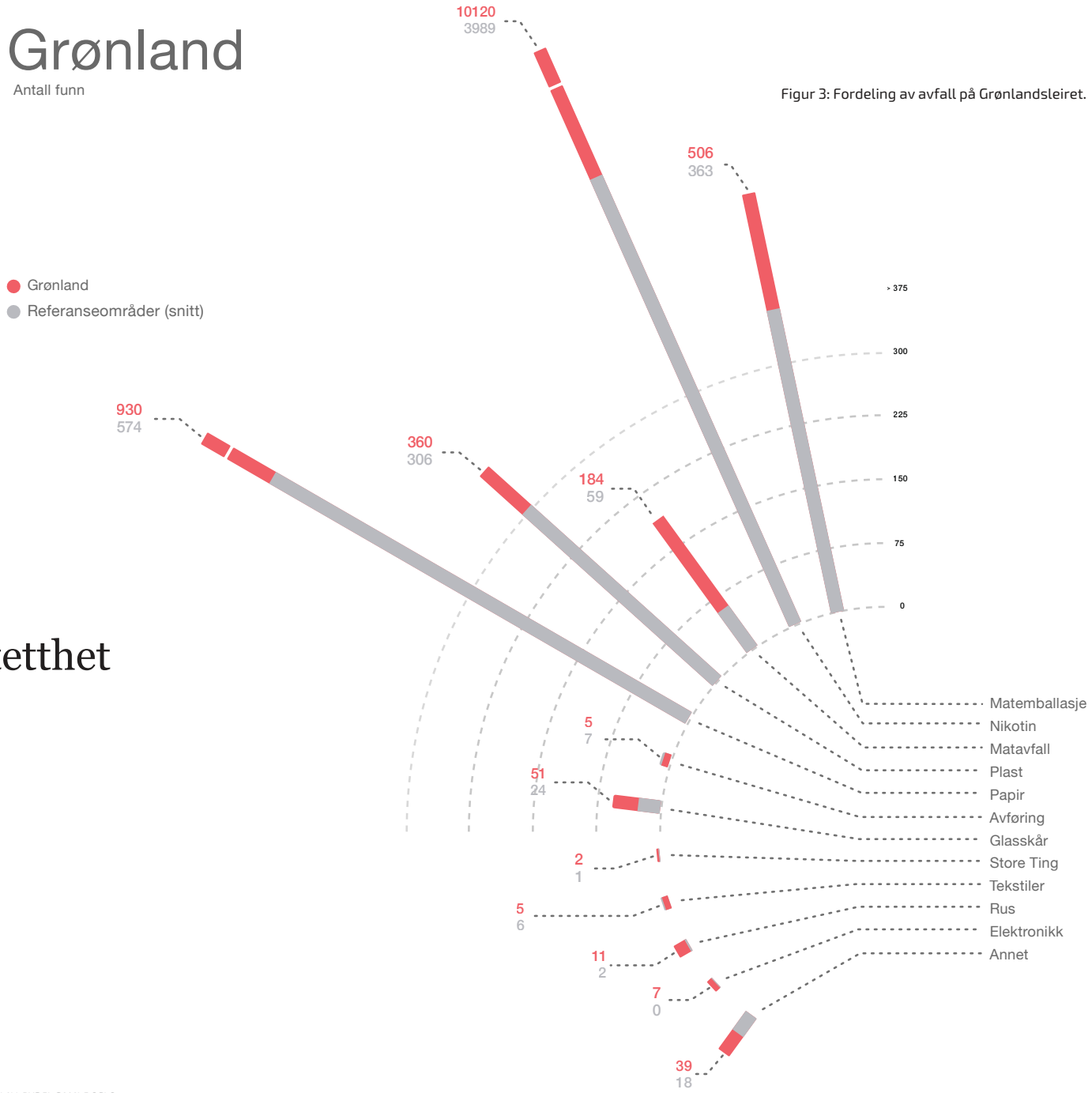

Figur 3: Fordeling av avfall på Grønlandsleiret.

Visualisering av tetthet

For å gi et inntrykk av hvordan forsøplingen sprer seg har vi ut visualisert tettheten i de forskjellige sektorene.

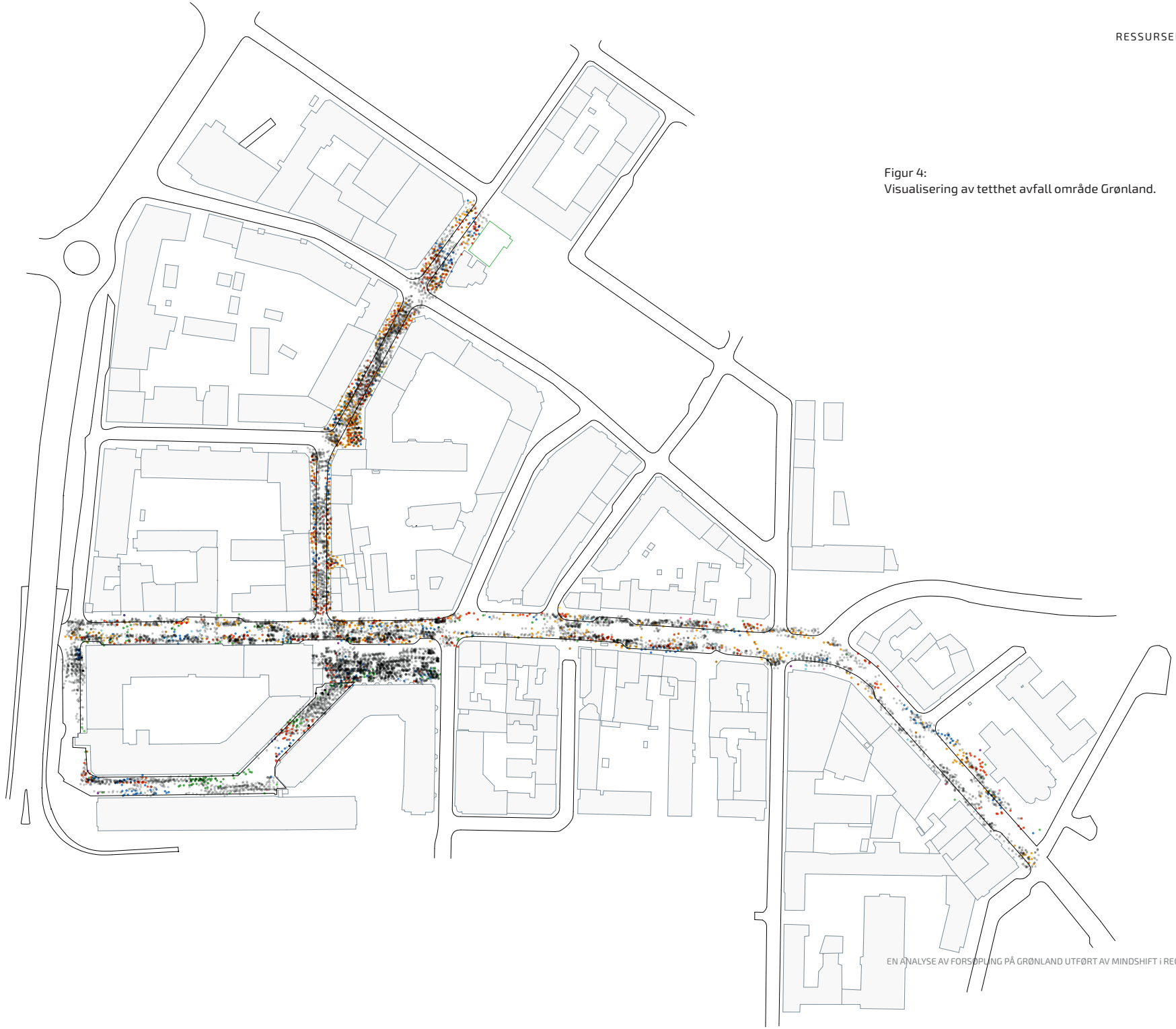

Figur 4:
Visualisering av tetthet avfall område Grønland.

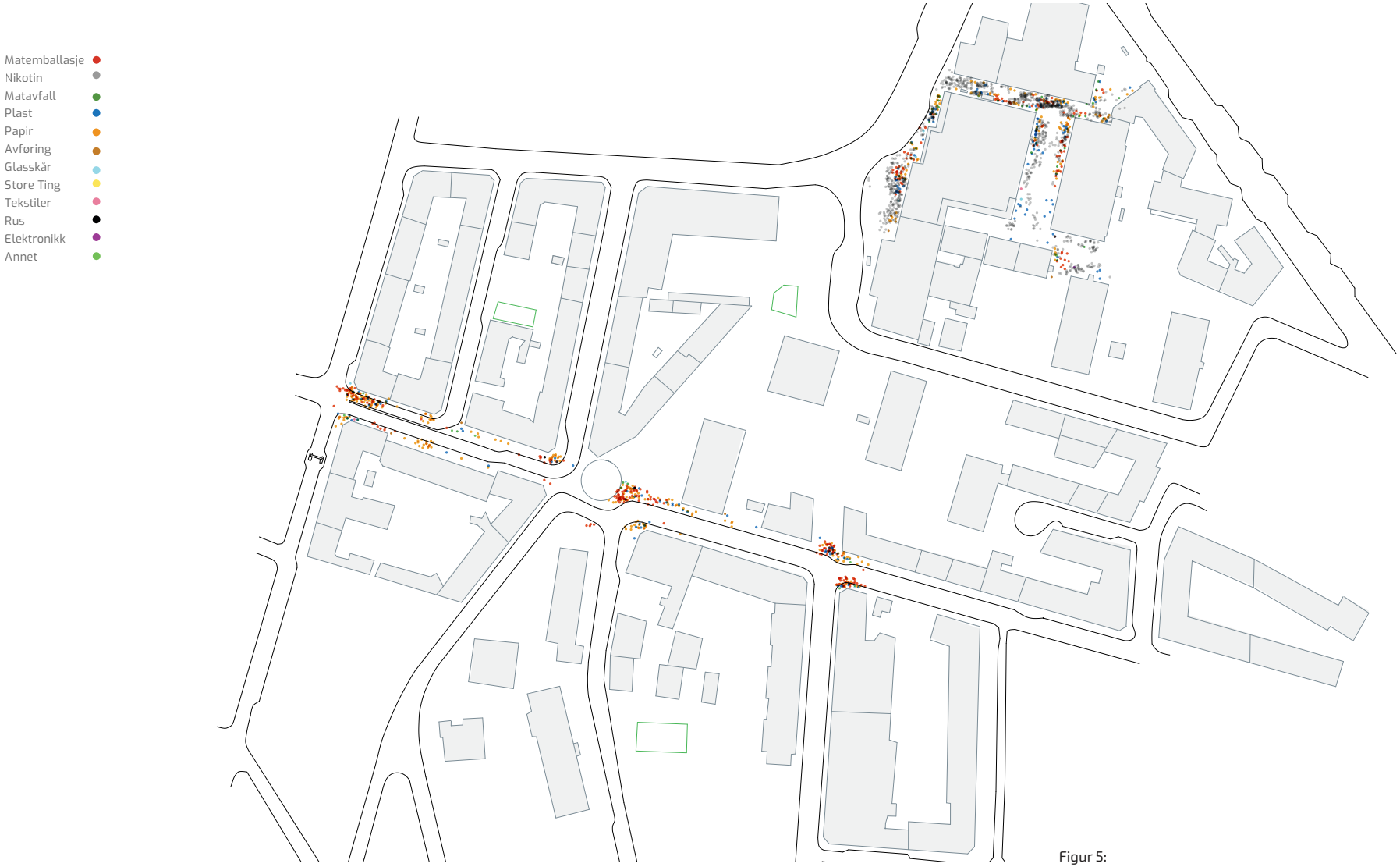

Figur 5:
Visualisering av tetthet avfall Tøyen Torg og Jens Bjelkes gate

Figur 6:
Visualisering av tetthet avfall Markveien.

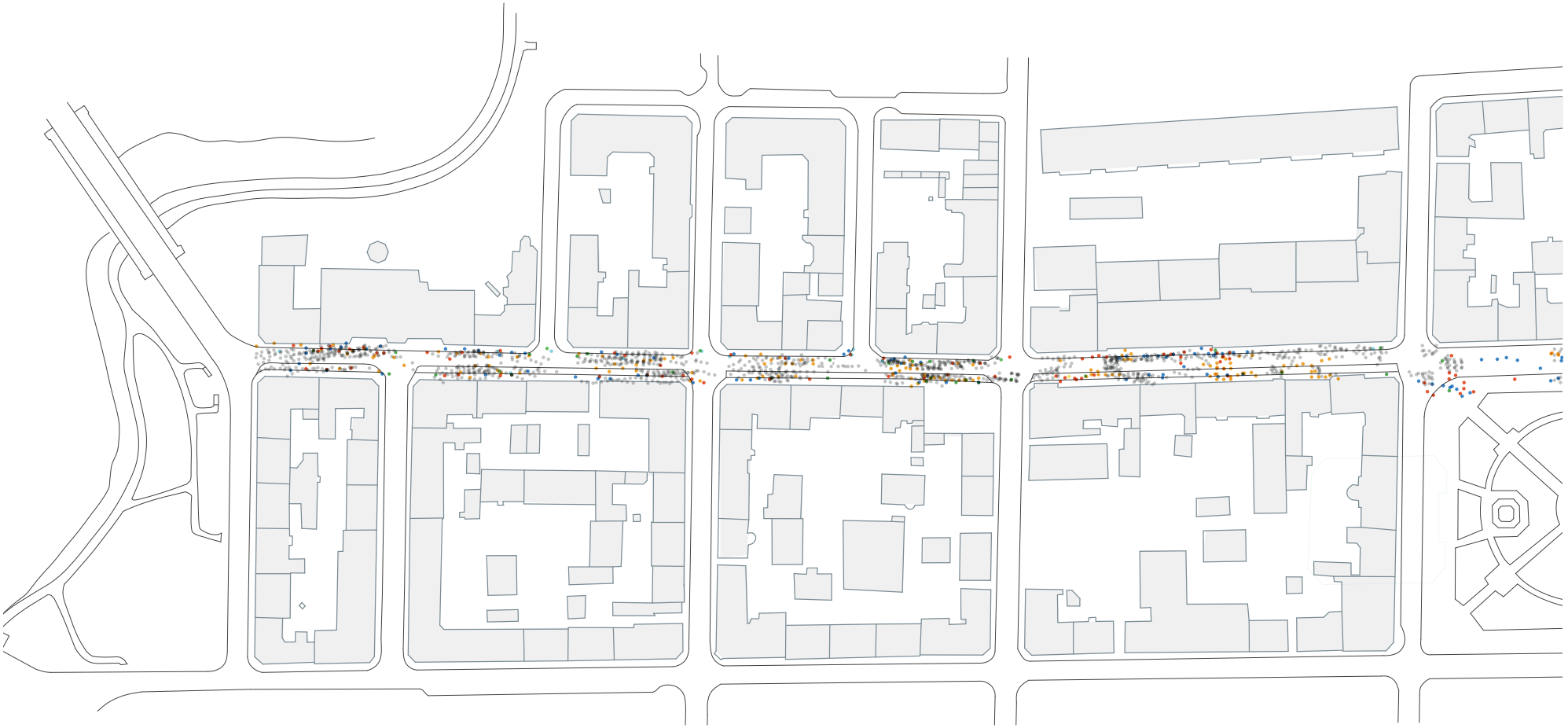

Hotspots

Under utviklingen av tellemetodikken kom vi over områder hvor det var mye avfall og hvor det samtidig er vanskelig og tidkrevende å gjennomføre effektiv telling. Dette kunne være områder hvor det var gjensatt store mengder avfall, eller det lå under rister og kummer ol. Vi bestemte oss for å innføre begrepet hotspots og å telle disse som et kompromiss. Vi fant 14 hotspots på Grønland og seks i referanseområdene.

Figur 8: Hotspots utenfor Grønland.

Avler avfall, avfall?

Et gjennomgående funn i litteraturen er at avfall avler avfall, men er det også slik for de områdene vi har telt?

Vi skal være forsiktig med å trekke for sterke konklusjoner fra de dataene vi har, da vi ikke har mer en 76 unike tellinger. På den annen side vet vi at det er høy kvalitet på tellingene vi har. Det vi ser ved hjelp av en enkel korrelasjonsanalyse er at det er det er sterk korrelasjon mellom matemballasje-papir, papir-plast, plast-nikotin-relatert og nikotinrelatert papir. Det er moderat korrelasjon mellom de andre kategoriene, unntatt plast-matavfall. Noen av korrelasjonene er så sterke at vi nærmest kan konkludere med at det er kausalitet.

Figur 9: Hotspot på Grønland Torg

	Matemballasje	Nikotinrelatert	Matavfall	Plast
Nikotinrelatert	0,47			
Matavfall	0,31	0,40		
Plast	0,36	0,67	0,13	
Papir	0,56	0,78	0,35	0,67

Figur 8: Hotspots på Grønland.

Avler søppelkasser avfall?

Vi har også telt antall avfallsbøtter i de forskjellige sektorene. Hvis vi ser på korrelasjonen mellom avfallsdunker og avfall ser vi at den er i gjennomsnitt positiv. Den er også sterk mellom nikotinrelatert, plast og matavfall. En mulig tolkning av dette er at det er satt opp mange avfallsdunker der man ser at avfall er et problem, men at de ikke brukes.

	Mat-emballasje	Nikotin	Papir	Plast	Mat-avfall	Glasskår
#Avfallsdunker	0,1379485	0,50715	0,2798	0,504	0,615	0,24975737

Figur 1: Korrelasjon mellom antall avfallsdunker og avfallkategorier

Vi har brutt ned på områder, uten at dette gir et konklusivt svar.

Område	Mat-emballasje	Nikotin	Papir	Plast	Matavfall
Grønlandsleiret	0,42	0,48	0,34	0,30	0,50
Grønland Torg	-0,51	-0,43	0,58	0,20	0,39
Jens Bjelkesgt	-0,72	-0,45	-0,55	-0,70	-0,31
Markveien	-0,06	-0,30	0,06	0,09	0,44
Mozfeldtsgt	-0,17	-0,44	-0,39	-0,12	-0,70
Tøyen Torg	0,19	0,66	-0,21	0,41	-0,15

Figur 2 Korrelasjon mellom antall avfallsdunker og avfallkategorier for det forskjellige områdene

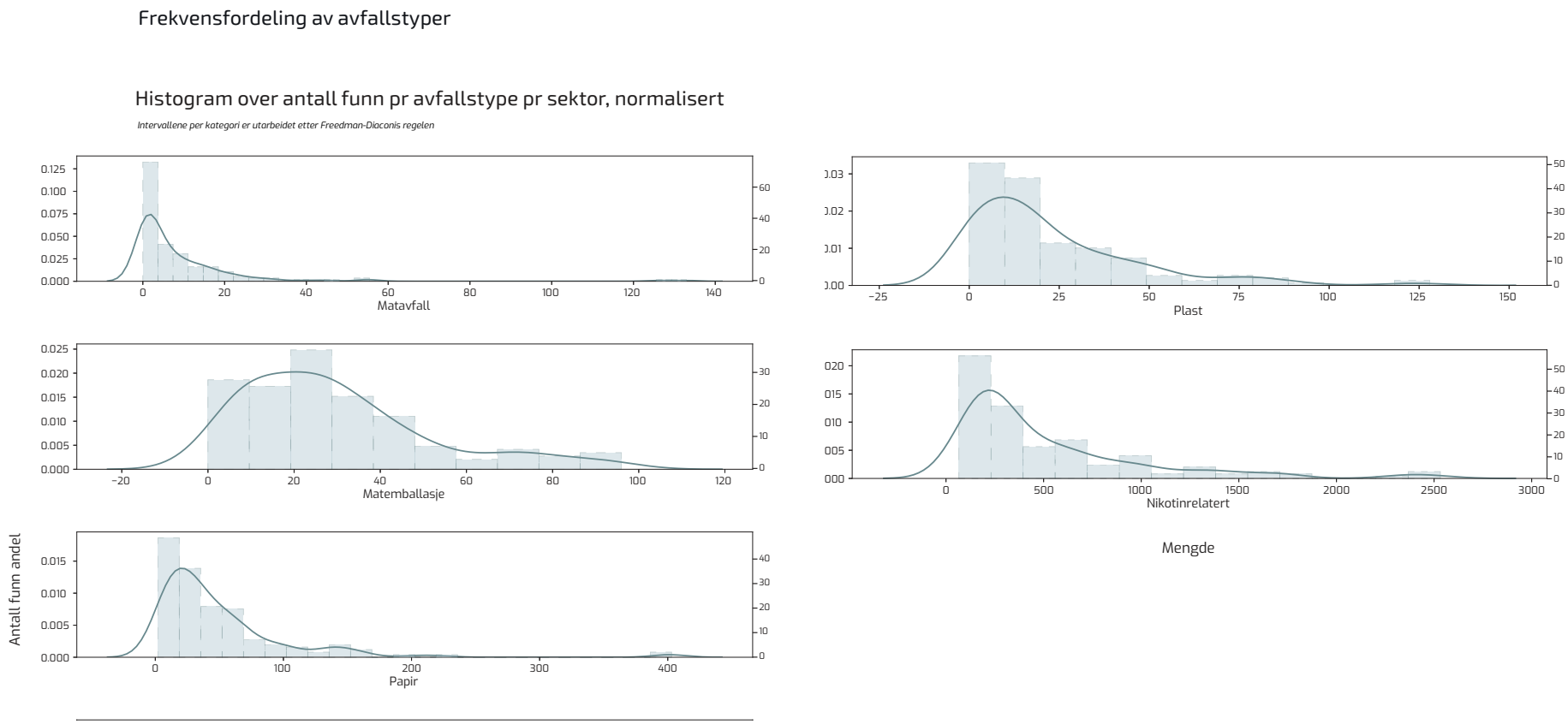

Figur 11: Histogrammer for avfallstyper

Noen kommentarer til dataene

Vi har sett på fordelingene i dataene for å se om vi kan gjøre mer statistiske evalueringer av dataene, og finner at de ikke er normalfordelt på noen måte. Vi tror det er to hovedforklaringer på dette.

- Prosessen rundt forsøpling er slik at det gradvis bygger seg opp, plutselig fjernes, samt at vi nok har avfall av varierende alder på gata slik at man kanskje skulle telt avfall et bestemt antall timer etter «rydding».
- Utvalget som er gjort av områder og tidspunkt er ikke randomisert på grunn av praktiske begrensninger.

En antatt hypotese er at forsøplingen i gata speiler ulike underliggende atferdsmønstre. Dette vil kunne resultere i «typiske» sammensetninger av avfall. Finnes dette kan man utvikle tiltakspakker mot hver type mønster. Vi har vha maskinlæring testet forskjellige clusteringmodeller for å se om vi kan finne slike forsøplingsmønstre. I de modellene som treffer best, kan vi ane konturene av slike mønster uten at vi kan konkludere noe.

Det er fortsatt muligheter for at slike forsøplingsmønstre finnes, men at man må kjøre en større randomisert studie som også tar hensyn til andre faktorer for å finne disse sammenhengene.

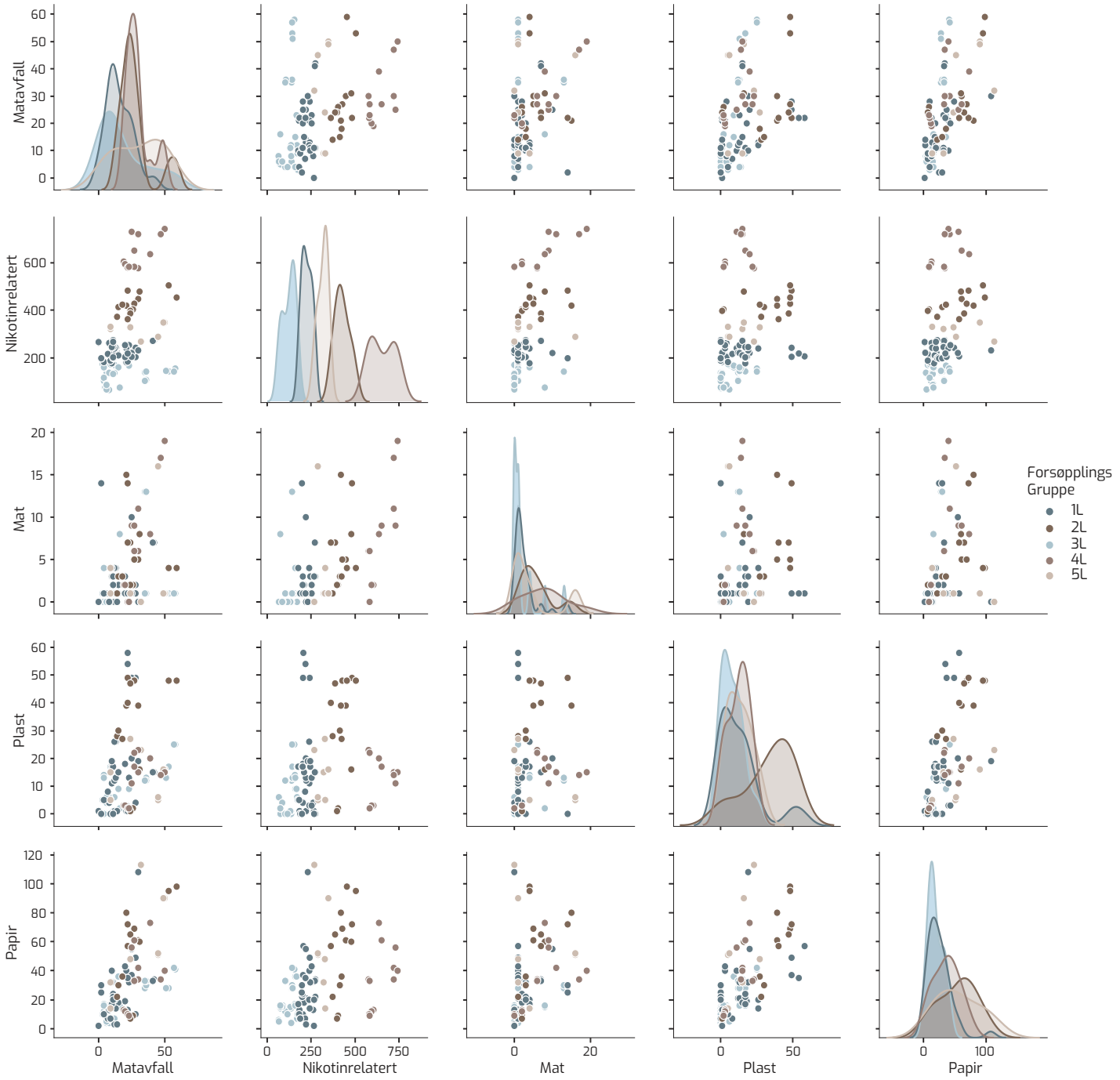

Figur 12:
Resultatet av en bayesisk gaussisk blandingsmodell med 5 forsøplingsmønstre (grupper), hvor vi ser at det er mye overlapp mellom gruppene

| Resultater fra intervjuer

Intervjuer med folk på gata

Vi har intervjuet 86 personer på Grønland Torg.
Av disse var ca 1/3 beboere og 2/3 gjennomreisende.

Beboerne syntes det var mer avfall en de gjennomreisende, men begge grupper syntes forsøpling var et problem i området.
Det er også en tendens at de under 20 og de over 60 syntes det er mer avfall enn resten av de intervjuede, de representerer tilsammen 32 individer.
En mulig årsak er at disse gruppene tilbringer mer tid i området og dermed blir eksponert for forsøpling over lengre tid.

OPPSUMMERT:

- **Stor andel gjennomreisende på Grønland**
- **93.3 % av beboere synes forsøpling er et problem**
- **Lokale næringsdrivende opplever Grønland mer forsøplet enn andre steder**

Figur 12
Fordeling mellom beboere og gjennomreisende

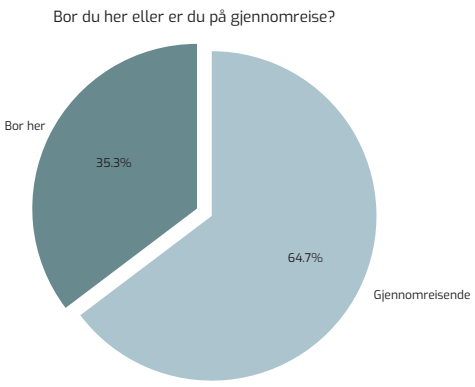

Figur 13
Antall eldre og ungdom som syntes avfall er et problem på Grønland

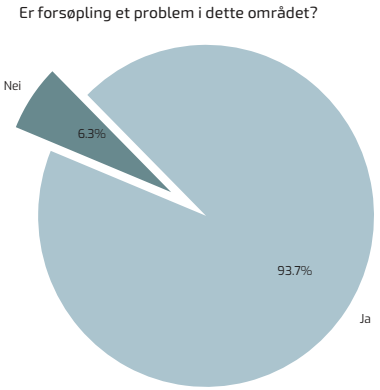

Figur 14
Antall beboere som syntes avfall er et problem på Grønland

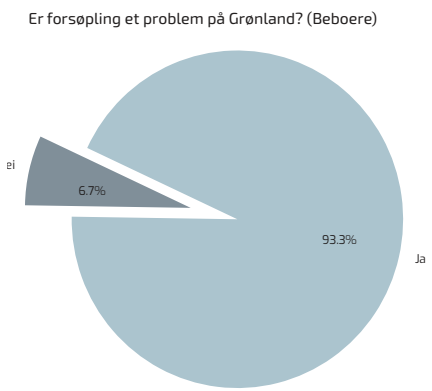

Figur 15
Antall gjennomreisende som syntes avfall er et problem på Grønland

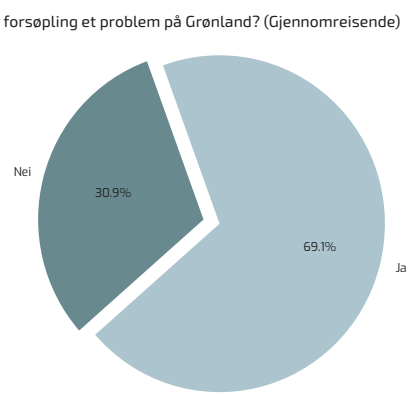

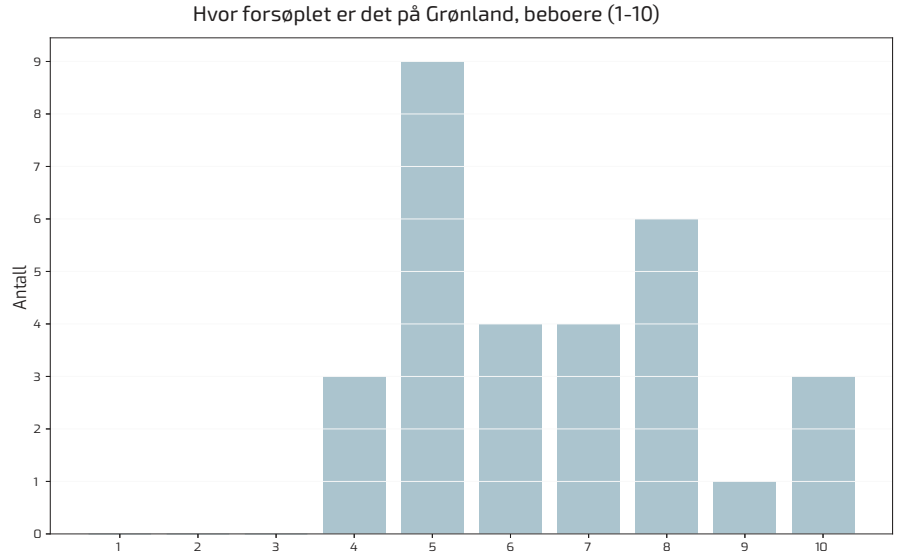

Figur 16: Histogram forsøplingsgrad beboere

Figur 17: Histogram forsøplingsgrad gjennomreisende

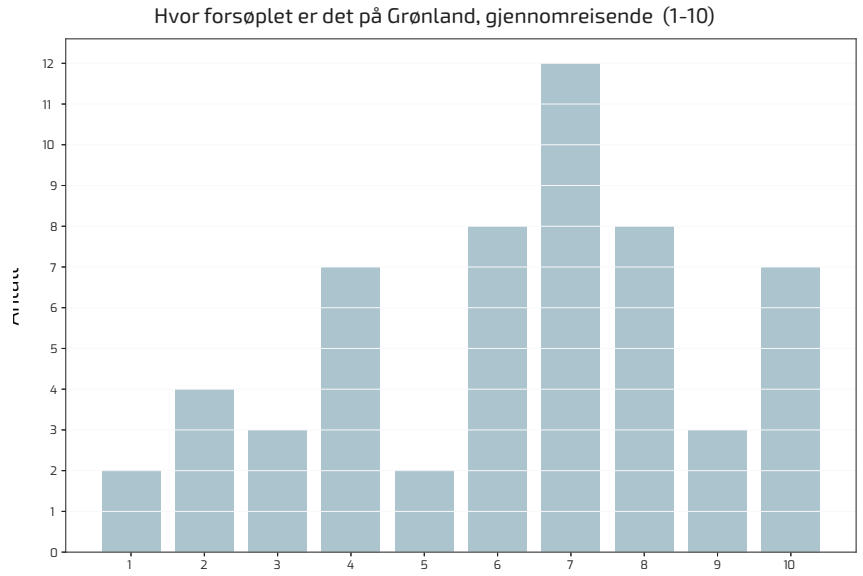

Intervjuer med butikkeiere

Prosjektet har også intervjuet 23 butikkeiere på Grønland.
Av disse mener de fleste at det er mer avfall på Grønland enn andre steder.

Vi har også intervjuet dem om hvilken type forsøpling som er mest problematisk, hvorav tre svarer at elektronikk er problematisk. Men ellers ser det ut som om rutiner for å bli kvitt eget avfall fungerer tilfredsstillende. Når det gjelder renhold rundt egen butikk mener 13 av de spurte at det er bra utenfor deres butikk. På spørsmålet om mulige tiltak for forbedring er mer rydding og avfallsdunker det vanligste svaret. Skilt om mating av fugler nevnes av to. To nevner at folk må ta ansvar for egne handlinger.

Figur 18: Butikkeieres oppfattingen av mengden avfall på Grønland

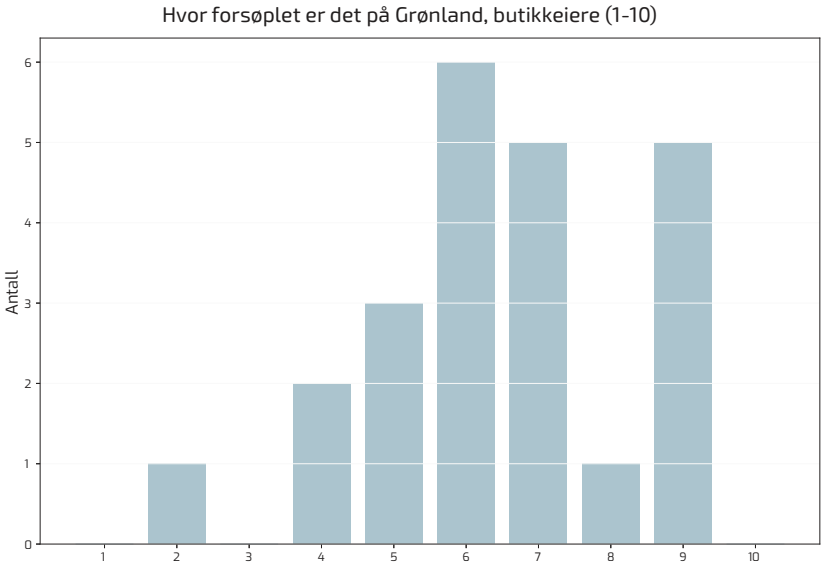

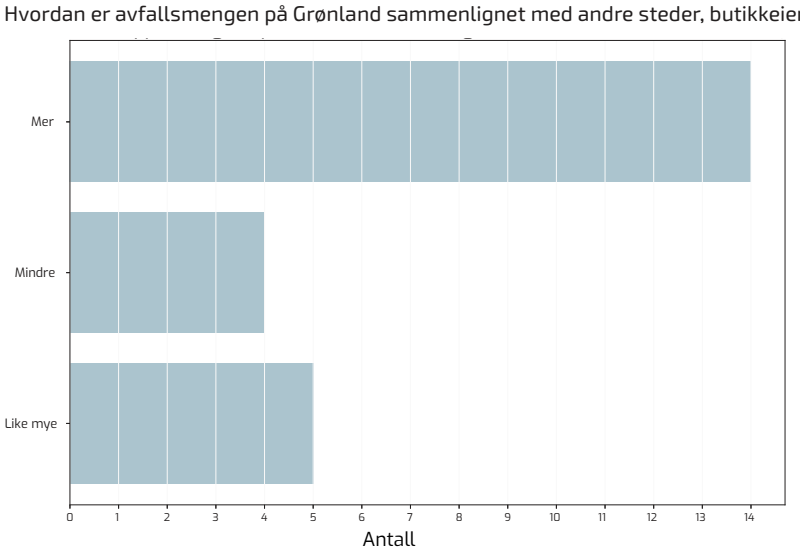

Fig 19: Butikkeieres oppfatning av om det er mer avfall på Grønland

Intervjuer med relevante aktører

Vi har intervjuet en rekke aktører som jobber med avfallshåndtering i bydelen samt noen beboerrepresentanter. Hovedinntrykket fra aktørene er at forsøplingen på Grønland oppleves som et større problem enn for andre områder, og de får en del tilbakemeldinger på avfallsproblemet. Noen mener at det bare er i enkelte områder eller at det ikke er verre på Grønland enn andre steder, og at det er blitt bedre enn tidligere. Samtidig sier parkforvalter Berit Tønder Utvik fra Bydel Gamle Oslo at det kan være et problem selv om hun synes det har blitt bedre med årene.

> **Sameiet Grønlandstunet, Tom:**
> *«På Grønland så slipper de det bare ut av hendene der de står. Der jeg bor, på Ensjø, plukker naboen opp en kvittering hvis han ser noen andre mister den, og kaster den i avfallet».*

Det nevnes også at Grønland er et område med mye transitt-trafikk, noe vi fikk bekreftet i vår «86 på gata», og at mange har Grønland som et midlertidig bosted. Et fåtall mener at det er samme type avfall man finner på Grønland som andre steder, mens flertallet sier at Grønland skiller seg ut ved at man ofte finner narkotikarelatert avfall, møbler, hvitevarer, avfall fra oppussing, kebabpapir, tagging, telefoner og kniver.

> **Bymiljøetaten, Joakim Hjertum:**
> *«Grønland er et av de stedene som desidert har mest avfall på avveie. Det er ikke nødvendigvis at folk kaster så veldig mye, men det settes mer ut når de skal bli kvitt ting og håper på at det blir borte, i stedet for å levere det dit det hører hjemme».*

Flere mener at det er stygt og utrivelig og at det også kan føre til økt utrygghet, og at det gjøres mindre for å holdes ved like.

> **Områdeløft, Leo Rygnestad:**
> *«Overordnet sett så er den teorien vi jobber etter at stolthet over sitt nærmiljø er en viktig faktor i å trives der man bor, og et søplete område er ikke mye å være stolt av. Grønland er i den kjedelige situasjonen at det er både sentrums- og handelsområde og oppvekstområde på en tid. Mye av forsøplingen stammer fra sentrumsfunksjonen og handelsfunksjonen, og det påvirker oppvekstmiljøet og bomiljøet på en utilbørlig måte».*

Når det gjelder håndtering av avfall spiller hovedsakelig alle på den infrastrukturen som er etablert gjennom Oslo kommune og de aktørene som er der. Et unntak er Sameiet Grønlandstunet som har etablert låsbare rom for containere for å forhindre at avfallet blir spredt utover. Bymiljøetaten ilegger også gebyrer ved alt som er forsøplende og der man ikke har gode renholdsrutiner, dette kan gis både til gårdeier eller den enkelte virksomhet som har butikken sin ute på gata.

Av de tre aktørene som har svart kommer det frem at av de rutinene som finnes i dag foregår rydding og tømming planmessig og at man forsøker å justere planene etter lokale behov. I tillegg er det utrykning når man får inn varsler eller signaler om problemer. Tjenestene som benyttes er entreprenørene kommunen benytter som for eksempel Vaktmesterkompaniet som igjen bruker underleverandører som Tomwil og Norsk Gjenvinning. Det eneste som ble etterlyst var mer feiing fra en av intervjuobjektene.

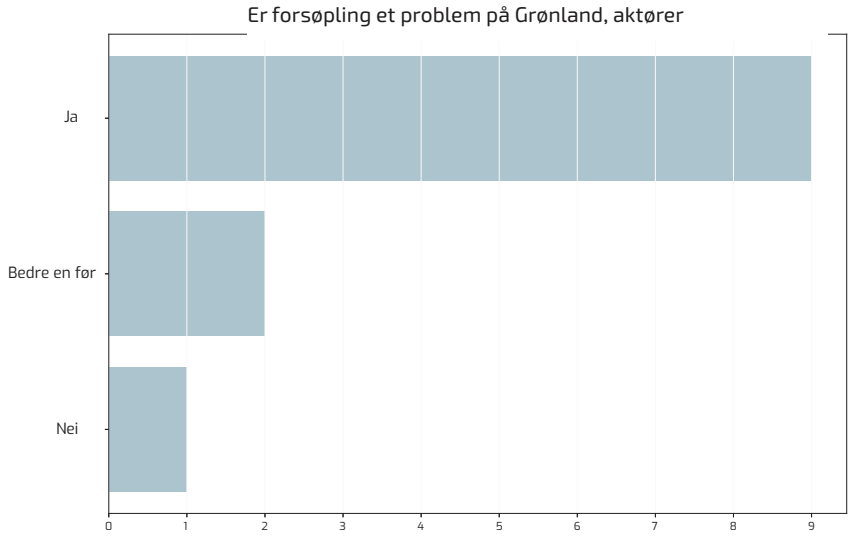

Figur 20: Aktørenes syn på om det er mer avfall på Grønland

Innspill til mulige løsninger fra aktørene

- at det skal opprettholdes et så rent og pent inntrykk som mulig, dette ved økt frekvens eller hyppig avfallshåndtering
- at kommunen er villig til å bruke penger på gatene, fjerne tagging, sette opp avfallsdunker
- endre folks holdninger, informere og oppfordre publikum til å bruke beholdere og rydde opp etter seg
- få opp vedlikeholds-graden og den tekniske standarden fra byens side,
- mer dialog med virksomheter og gårdeiere og at man prøver å få de til å være mer bevisst på det
- at gårdeiere holder det rent og faktisk gjør en innsats
- at politivedtektene hadde blitt håndhevet og praktisert litt bedre, man må få håndtert det som skjer under Vaterland
- være rask og få fjernet tagging fortest mulig slik at det får en lavest mulig effekt og bruke mindre engangsutstyr.

De fleste mener at det er holdningene til folk man må jobbe med, og å øke folks kunnskap og bevissthet rundt forsøpling. Noen mener at det ikke nytter å sette opp avfallsdunker, nettopp fordi folk kaster avfallet der de sitter og står. Derfor tror de at bøter fra politiet eventuelt kan hjelpe. En mener at det ikke går an å løse forsøplingsproblemet på Grønland.

Bymiljøetaten, Joakim Hjertum:
«Flere mindre mobile gjenvinningsstasjoner på steder hvor man kan levere møbler og større ting, jeg tror kanskje en del av utfordringen er at ikke alle har tilgang på bil eller vet hvor disse større elementene skal leveres, så det er et problem for folk å bli kvitt det». «Det kan være litt utfordrende å ta med en oppvaskmaskin på bussen eller t-banen».

Hva har blitt gjort tidligere?

Tidligere tiltaksom har vært gjennomført på Grønland er at det har blitt satt opp ekstra avfallsdunker, hyppigere avfalltømming, forsøk på innbyggerinformasjon på forskjellige språk, holdningsskapende tiltak blant bydelens aktører, kampanjer og opplæring av nyankomne til bydelen.

Områdeløft, Leo Rygnestad:
«Det har blitt satt opp ekstra avfallsdunker og blitt bestilt flere avfalltøm-minger og slike ting, uten at det har hatt en stor effekt. Det er derfor vi nå prøver ut andre mer kreative og forskningsbaserte tilnærminger, i stedet for å anta at vi vet løsningen som er å sette opp flere avfallsdunker og gjøre det finere, så prøver vi å grave litt».

Bymiljøetaten, Joakim Hjertum:
«Det blir litt feil å sette ut avfallsdunker for at folk skal kaste avfall som skal i andre typer avfallsbøtter».

Noe av det som nevnes som ikke har blitt forsøkt er beholdere som er gravd ned i bakken slik at de rommer mye mer, nudging, full oppussing, bøter, feiing av gatene, fjerning av tagging, plante trær når de dør, vedlikehold og kildesortering, mer inn-sats fra politi og by-betjenter for å håndheve politivedtektene.

Et par mener de har prøvd ut alt innenfor de fullmaktene og rammebetingelsene de

har.

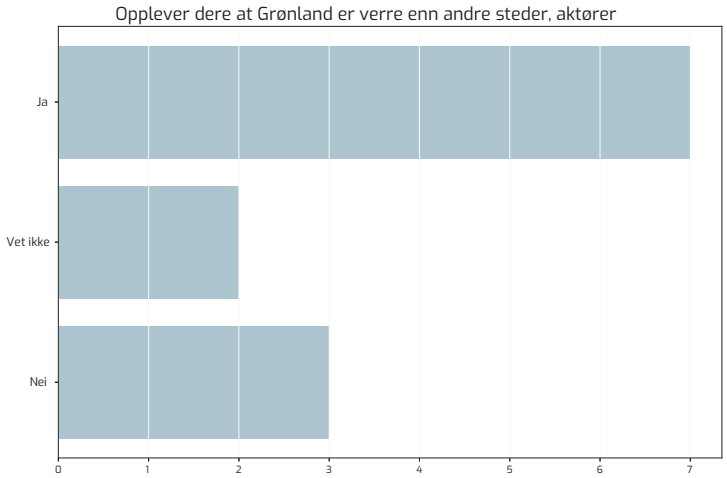

Fig 21: Hvorvidt aktørene syntes det er verre på Grønland en andre steder

Fig 22: Syntes aktørene det er andre typer avfall på Grønland

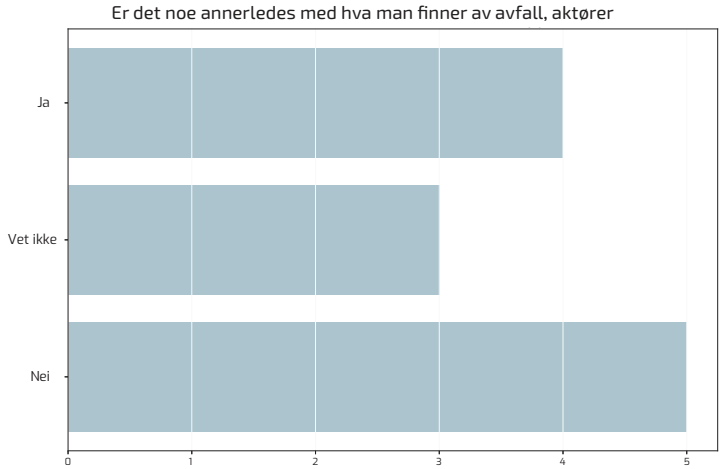

RESSURSER
PÅ
AVVEIE

Lokalt engasjement

Ungdommenes engasjement

I dette prosjektet hadde 16 ungdommer, inkludert fire arbeidsledere avfallstelling som sommerjobb. Deres villighet, engasjement og utholdenhet til å gå gatelangs for å telle avfall systematisk var avgjørende for å sikre god kvalitet på data. Dette var en oppgave som kan være monoton og kjedelig, så forankrin av formålet og betydningen av studiet var viktig. Det var også nødvendig å sikre at ungdommene følte eierskap til og stolthet for prosjektet. Som ledd i dette, lagde vi et profilprogram med tittelen «Ressurser på avveie» og delte ut t-skjorter, bærenett og drikkeflasker med eget profildesign til ungdommene. Aldersspennet i gruppa var fra 14 til 20 år, med ulike personligheter, behov, tilknytning og trygghet. Det var derfor viktig å bruke god tid på å gjøre gruppa trygg for alle.

Vi satte derfor av god tid for å gjøre gruppa kjent med hverandre, slik at alle turde å bidra med sine spørsmål. Vi ønsket at ungdommene skulle reflektere over hva de skulle gjøre, hva de ikke skulle gjøre og hvordan de i praksis skulle telle avfallet. Vi introduserte ungdommene for forskningsmetodikk og jobbet med å få de til å forstå viktigheten av høy kvalitet på dataene de samlet inn. Første uken hadde vi derfor mange fruktbare diskusjoner med gruppa og fant fram til en felles forståelse av hvordan avfall skulle kategoriseres, for eksempel om en halvspist kebab er matavfall eller papir. Slike dilemmaer kan kanskje synes trivielle, men var avgjørende for å sikre pålitelige data og viktig for at ungdommene skulle få et ekte engasjement for oppgaven.

OPPSUMMERT:

- **Engasjerte ungdom er «eksperter» på egen gate**
- **Å bruke lokale ungdom som forskningsassistenter har vært en suksessfaktor i prosjektet**
- **Lokal forankring essensiell for arbeidet videre**

HVA MENER UNGDOMMENE SELV:

Tanker om forsøpling og tiltak

Etter endt datainnsamling gjennomførte Mindshift en workshop med ungdommene der de fikk dele sine erfaringer, tanker og hva de har lært, samt komme med innspill. Ungdommene fremhevet en rekke faktorer som mulige årsaker til at det er mer avfall på Grønland - stor befolkningstetthet, flere narkomane, nærmhet til sentrum, mange matbutikker, mangel på avfall-dunker, stor gjennomfart, manglende bevissthet, kulturforskjeller, lavere utdanningsnivå og dårlig tilstand på veier og boliger.

På slutten av perioden gjennomførte vi en workshop der ungdommene delte tanker og erfaringer.

Deres forslag til tiltak for å redusere forsøplingen var blant annet:

- å gjøre folk oppmerksomme via TV, aviser og internett
- at avfalldunkene får andre farger enn de som er i dag slik at de blir mer synlige
- gjøre Grønland hyggeligere
- sette opp plakater inne i matbutikkene om forsøplin
- gi ulike former for belønning når man kaster avfall riktig sted
- drive kampanjer, dele budskap om årsaker og konsekvenser til de som ikke er bevisste på egen atferd
- ha ulike workshops med befolkningen
- reparere veier
- spre avfalldunkene mer utover hele Grønland
- innføre avfallsdunker utenfor alle butikker
- utnytte kjente personer med påvirkningskraft til å endre folks atferd.

Ungdommene mente at de gjennom oppdraget har blitt mer bevisst på hvor mye avfall det faktisk er på Grønland. De har også lært å resirkulere egen avfall og blitt bedre til å rydde etter seg.

Videre sier de at de har lært mer om jobblivet, hvordan det er å samarbeide med andre, gjøre jobben bedre og å tjene penger. De har også lært å lese kart, at det er mulig å påvirke, å ta vare på hverandre og bydelen, samle inn data, lage statistikk og bli bedre kjent med forskning, å bygge nettverk, få bedre innsikt i samfunnet de bor i, bli bedre til å observere, bli en bedre leder, og at forsøpling er et viktig tema for alle med tanke på klimakrisen, at det ikke bare er en tanke lenger, men en opp-fordring til en selv og hver enkelt.

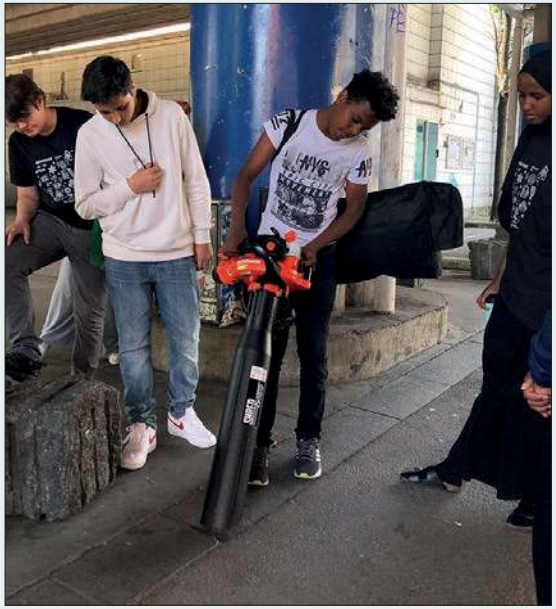

OPPSUMMERT:

- **Forsøpling økte når parken ble gjort hyggeligere**
- **Forsøpling minsket når plassering av søppelkasse ble justert**

Resultater fra minieksperiment

Et av målene i samarbeidsprosjektet med Oslo kommune var å inkludere ungdom fra nærmiljøet. Ungdommene som ble engasjert, fikk opplæring i og var med på å utvikle metodikk for hvordan de skulle telle og kategorisere ulike typer avfall i gata.

HYPOTESE:

Det blir mindre avfall om vi gjør parken hyggeligere.

TILNÆRMING:

Steg 01:
Etter nesten fire uker med telling av nesten 100 000 enheter, utførte vi et minieksperiment ved en liten park i Tøyengata. Ungdommene var med på å bestemme hvilke tiltak som skulle utføres for å redusere forsøpling. De ville gjøre parken mer attraktiv slik at de som brukte parken behandlet parken på en bedre måte - en hypotese de var spente på om lot seg verifisere.
De startet med å telle avfall i parken for å ha en baseline. Deretter iverksatte de en rekke tiltak slik at parken fremstod som ryddig og trivelig.

Steg 02:

Neste telling av avfall i parken ble utført fire dager senere. Hypotesen om at forskjønning hjelper mot forsøpling for denne parken måtte forkastes. Resultatet viste at i kategorien matemballasje hadde det gått fra 0 til 19 enheter, matavfall fra 0 til 5 og papir fra 20 til 25. Nikotin, plast og glass derimot, hadde blitt redusert. Vi konkluderte med at tiltaket hadde gjort parken så trivelig at flere og kanskje andre mennesker hadde tatt den i bruk, og dermed førte til at matavfallet økte drastisk.

Steg 03:

Ungdommene lanserte en ny hypotese – hvis vi gjør det enklere å kaste i avfalldunkenee, vil folk bruke dem. Deretter ble avfalldunken flyttet nærmere benkene og nærmere forbigående på fortauet. De neste tre dagene ble parken telt hver dag, og det viste en trend på at matforsøplingen i parken gikk ned for hver dag, bortsett fra papir som holdt seg nokså stabilt. Dette kan sies å ha bekreftet hypotesen.

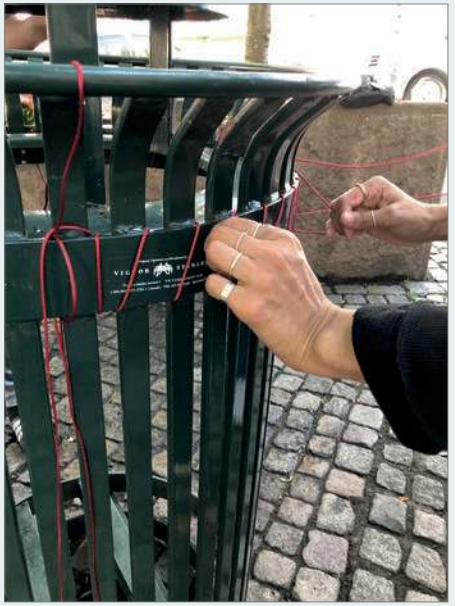

Konklusjon 01:

Dette er et interessant, men ikke overraskende, funn der vi ser at hvor man plasserer avfalldunkene har noe å si for effekten de har. Som vi vet fra f.eks. Daniel Kahneman, går vi mye på autopilot. Er det lett å kaste avfallet sitt uten å måtte gå for langt, kan dette føre til at flere kaster avfallet i avfalldunken. Dersom avfalldunkene er plassert for langt unna eller på bortgjemte steder, kan det føre til mer forsøpling enn om de hadde vært plassert så lett tilgjengelig og nærme som mulig.

Konklusjon 02:

En annen kanskje mer interessant observasjon er at det å forbedre forsøplingssituasjonen ser ut til å kreve at man komponerer pakker av tiltak for å få ut effektene.

ET INNSIKTSSTUDIE I SAMARBEID MELLOM MINDSHIFT OG BYDEL GAMLE OSLO

| Konsekvenser av forsøpling

Hva gjør forsøplingen med holdningene til Grønland som bydel?

Det er gjort flere studier som peker på de atferdsmessige årsakene til forsøpling. Disse bekrefter antakelsen mange har, om at dersom folk ser mye avfall, blir de mer tilbøyelig til å kaste mer selv (se side 46 for en oppsummering av studier rundt atferd og forsøpling).

Det som også er interessant, er å kaste lys på er hva avfall gjør med oppfatningen og holdningen til Grønland som bydel.

Områdeløft, Leo:
«..Stolthet over sitt nærmiljø er en viktig faktor i å trives der man bor, og et søplete område er ikke mye å være stolt av».

Hvem får skylden?

Aktørene fordeler skylden til forsøplingsproblemet på Grønland til folk generelt, både de som bor på Grønland, samt de som kun er på gjennomreise, og kommunen.

Sameiet Grønlandstunet, Tom:
«På Grønland så slipper de det bare ut av hendene der de står. Der jeg bor, på Ensjø, plukker naboen opp en kvittering hvis han ser noen andre mister den, og kaster den i avfallet».

Sameiet Grønlandstunet, Trond:
«...De kaster avfallet der de sitter og står».

Bymiljøetaten, Pål:
«Det er alle typer mennesker som bare kaster i fra seg avfall og for å prøve og komme til livs med dette, er det holdninger det må jobbes med. Folk er rett og slett ikke bevisste på hva de gjør når de går ute eller sitter og slapper av på en benk».

Bymiljøetaten, Fredrik:
«Politivedtektene i Oslo som både er ansvarlig for å plukke og holde fortauet rent for avfall burde blitt håndhevet og praktisert litt bedre. Samt at gårdeiere holder det rent og faktisk gjør en innsats, hadde det blitt praktisert så hadde det sikkert sett en del penere ut».

Sameiet Grønlandstunet, Tom:
«...Jeg tror at mange mennesker som bor her kommer fra steder hvor de er vant til at det skal være slik. Noe vi har sett ofte, er at hvis de setter fra seg noe og ser at det blir borte, så tror de at det faktisk er greit å sette ting ute i fellesarealene».

Hva tror folk er årsaken?

Holdninger, for få avfallskasser, kulturforskjeller, flere folk som leier enn de som eier bolig og sentrumsområde. De fleste mener det er folks holdninger, og snakker om at det er holdningsendring som må til for å redusere forsøplingen.

Bymiljøetaten, Fredrik:
«Holdningene til folk, det har sikkert veldig mye å si».

Områdeløft, Leo:
«Grønland er i den kjedelige situasjonen at det er både sentrums- og handelsområde og oppvekstområde på en og samme tid.

«Mye av forsøplingen stammer fra sentrumsfunksjonen og handels-funksjonen, og det påvirker oppvekstmiljøet og bomiljøet på en utilbørlig måte».

Bymiljøetaten, Joakim:
«...En del av utfordringen er at ikke alle har tilgang på bil eller vet hvor disse større elementene skal leveres, så det er et problem for folk å bli kvitt det»

Hva tror folk kan gjøres?

Bydel Gamle Oslo, Berit:
«Holdningsendring, og jeg tror holdningsendring er litt i tiden, tenke miljø, og hvis man klarer å sette inn et støt nå at det kan være med på å hjelpe til å endre holdningene til avfall, og at man bruker de avfalldunkene som er, og at man bruker mindre engangsutstyr osv».

Områdeløft, Leo:
«…Nå prøver vi ut andre mer kreative og forskningsbaserte tilnærminger, slik som prosjektet Oslo kommune har med Mindshift, i stedet for å anta at vi vet løsningen som er å sette opp flere avfallsdunker og gjøre det finere, så prøver vi å grave litt».

Braathen AS, Andreas:
«...Det er behov for flere kjempestore avfallsbeholdere som er gravet ned i bakken slik at de rommer mye mer».

Områdeløft, Leo:
«...Nudging, full oppussing og bøter».

Grønland beboerforening, Berit:
«...Feiing av gatene, fjerning av tagging osv, vedlikehold av bymiljø-rommet».

Bydel Gamle Oslo, Per:
«...Være veldig rask på fjerning når man ser tagging, slik at det får en lavest mulig effekt».

Områdeløft, Leo:
«Hvis man får vedlikeholdsgraden og den tekniske standarden opp fra byens side, så vil det også påvirke hvordan folk behandler bydelen de bor i eller besøker».

Grønland beboerforening, Berit:
«At kommunen er villig til å bruke penger på å rydde gatene, fjerne tagging, sette opp avfallsdunker, tømme avfallsdunker osv, og så tenker jeg at det vil gjøre noe med folks holdninger».

Bymiljøetaten, Vigdis:
«Mer dialog med virksomheter og gårdeiere og at man prøver å få de til å være mer bevisst på det, gjøre de kjent med regelverket, det vil jo stadig vekk være nye gårdeiere og nye virksomheter som starter opp, så det er jo informasjon jeg tenker og holdningsskapende arbeid».

Mary Douglas:
Teorien «Matter out of place»
«What is regarded as dirt in a given society is any matter considered out of place».

Teorien går ut på er at dersom man ser noe, for eksempel en gjenstand, som er plassert et sted det egentlig ikke skal være, så fremstår det som mer ekkelt eller ubehagelig for folk. Et eksempel er dersom et par brukte sko står oppå et bord sammenlignet med om de hadde stått på gulvet. Skoene oppleves som mer skitne eller eller ubehagelige oppå bordet. Noe som ofte blir observert på Grønland er blant annet hensatte møbler som da gjør at det oppleves som mer skittent ute i gata enn hvis den hadde stått inne i en stue.

Hvilken type avfall mener folk er verst?

Sprøyter, møbler, hvitevarer, kebabpapir, tagging.

Braathen AS, Andreas:
«I Urtehagen er det ekstremt mye møbler som blir satt igjen, så det er helt unikt sammenlignet med de andre stedene vi drifter».

Områdeløft, Leo:
«Jeg hadde ansvar for Vaterlandsparken i fjor, så da er mitt umiddelbare svar sprøyter. Det er det stedet man finner flest sprøyter i Oslo».

Grønland beboerforening, Berit:
«Grønland jo et sentrumsområde så det er jo mer utsatt for tagging enn mange andre områder, det er jo også en form for forsøpling».

Bymiljøetaten, Pål:
«- det kan være litt utfordrende å ta med en oppvaskmaskin på bussen eller t-banen».

Bymiljøetaten, Joakim:
«Mye oppussingsavfall, stoler, bord, mye husholdningsavfall».

Sameiet Grønlandstunet, Trond:
«...Vi finner telefoner og kniver. Kniver er hvertfall annerledes enn hva vi finner andre steder».

Ruskenpatruljen, Wenche:
«Det er mer beger som kebab har ligget i enn andre steder i byen».

Hva mener de forsterker problemet?

Utrygghet - folk føler seg utrygge, og når det er mørkt kan det fremstå som verre.

Grønland beboerforening, Berit:
«...Det er stygt og utrivelig, og det fører til økt utrygghet, altså når omgivelsene er forsøplet så blir folk mer engstelige».

Prosjektdeltaker:
«Noe som kan forsterke forsøplingsproblemet på Grønland er at når det utover høsten og vinteren blir mørkere kan byrommet oppleves mer utrygt med all forsøplingen i tillegg. Avfallet i seg selv kan også forsterke problematikken. Dersom det ligger synlig avfall der det ikke hører hjemme, kan det øke sjansen for at flere fortsetter med denne forsøplings-atferden. Dersom folk opplever negative emosjoner ved å se synlig avfall kan det også føre til at man lettere legger merke til negative aspekteri byrommet. Mangel på konsekvenser av å kaste avfall på feil sted, som bøter og lignende, kan også forsterke problemet».

ET INNSIKTSSTUDIE I SAMARBEID MELLOM MINDSHIFT OG BYDEL GAMLE OSLO

Det å telle avfall er ikke alltid så lett

| Tiltak

Innspill fra våre intervjuobjekter

Gjennom intervjuene fikk de spørsmål om hvilke tiltak de trodde kunne forbedre avfallproblematikken. Her har vi samlet tiltak som har kommet fra ungdomsgruppa, butikkeiere og aktører i området.

Aktører i bydelen har foreslått følgende tiltak:

- Holde det rent og ryddig, fjerne tagging.
- Øke den tekniske standarden og bedre vedlikehold.
- Holdningsskapende arbeid og informasjon til gårdseiere.
- Håndheve politivedtektene.
- Bedre mulighet til å bli kvitt avfall lokalt.
- Rydde miljøet rundt Vaterland.

Fra butikkeierne kom følgende forslag

- Flere avfallsdunker, rense gatene, skilt, flere vektere.
- At kommunen setter i gang et tiltak.
- Avfalltømming litt oftere.
- Gi mer pengestøtte til rusavhengige, og at skolen skal engasjere ungdommene ved å gjøre de bevisste på hvordan man skal håndtere avfall
- Mer liv i gatene.
- Vi ønsker større areal, og den internasjonale dagen bør markedsføres mer.
- Dele budskap (årsaker/konsekvenser) til de som ikke er bevisst på det.
- Ha ulike workshops med befolkningen, samt ryddeaksjon/Rusken.
- Fikse veien.
- Spre avfalldunkene over hele Grønland.
- Be butikkene ha avfallsdunker utenfor butikken sin.
- Inspirasjon av populære mennesker (bruk av kjendiser f.eks.).
- Hver gang du kaster avfall får du kuponger/rabatt på ulike butikker.
- En robot du kaster i som gir klem/sier takk.

Tiltak for atferdsendring

Det finnes mange ulike rammeverk for atferd og atferdsendring i psykologisk litteratur. En viktig del av endringsprosjekter er å finne det rammeverket som best treffer det handlingsrommet man har og de endringene man ønsker å gjøre. I enkelte situasjoner har man god kontroll på «læringsmiljøet» og de virkemidlene man har til rådighet, som tilfellet er i helsevesenet og på skolen, andre ganger har man færre virkemidler til rådighet for å endre atferd.

I dette prosjektet var formålet å komme med forslag som kan endre atferd i det offentlige rom ved å gjøre mindre forandringer i det ytre miljø. Vi har funnet det formålstjenlig å benytte en modell for atferdsendring som fokuserer på endring av ytre miljø for å trigge ønsket atferd (Fogg Behavior Model).

Ifølge B. J. Fogg er det tre faktorer som til sammen resulterer i ønsket atferd. Motivasjon, evne/mulighet og et hint (prompt) om hva som er ønsket atferd. Rengjøring og rydding kan vi si er et signal, fravær av avfall signaliserer at her skal det ikke kastes noe. Samtidig kan vi også si at om det er ryddig kan det øke motivasjonen for å holde det ryddig, da man føler en slags gruppetilhørighet ved å følge det «aksepterte mønsteret». Noe som gjør at en strekker seg litt lengre for å kaste avfallet fordi kostnaden ved ikke å være en del av gruppa oppleves som høy.

I tillegg til å anvende rammeverk for endring for å generere tiltak har vi også studert og oppsummert den omfattende empirien rundt forsøplingsatferd.

En rapport fra Naturvårdsverket (Beteenden bakom nedskräpning https://www.naturvardsverket.se › anthesis-enveco-ab) fra slutten av 2018 har gjort et omfattende litteraturstudie, og funnet ni tydelig atferdsmønstre for forsøpling.

Illustrasjon av Fogg Behaviour model

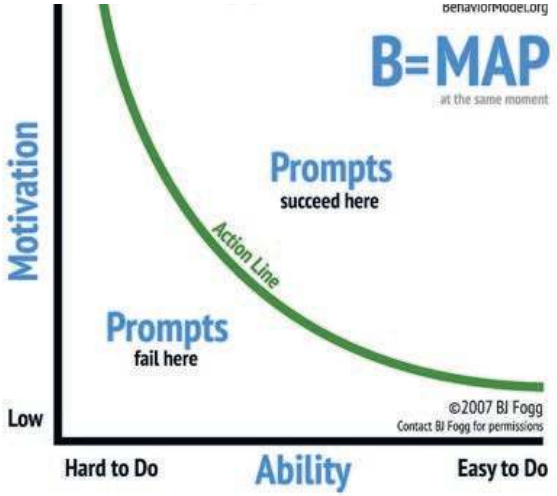

1. Unge menn kaster mer avfall, eller er i det minste villige til å innrømme det.
2. Mange forstår ikke konsekvensene av å forsøple.
3. Mange menneskers holdninger til forsøpling samsvarer ikke med hvor mye de forsøpler.
4. Andre folks meninger påvirker vår forsøplingsatferd hvis de er viktige for oss.
5. Følelsen av tilhørighet i lokalmiljøet reduserer forsøpling på grunn av sosiale normer.
6. Vi speiler den oppførselen vi ser rundt oss, det vil si om det er mye avfall på gata forsøpler vi mer.
7. Vi tilpasser oss de rundt oss, kaster de mer kaster vi mer, kaster de mindre kaster vi mindre.
8. Hvis vi forplikter oss til en oppførsel er det mer sannsynlig at vi utfører den.
9. Hvis avfallsdunker er lette å bruke, tilgjengelige og lette å få øye på er det mindre sannsynlig at folk forsøpler.

Clean up Britain har i en rapport fra 2016 (Using behavioural insights to reduce littering in the UK) også gjort en litteraturstudie hvor de oppsummerer mulige faktorer man kan spille på for å adressere forsøpling. De peker på utforming av ytre miljø (tilrettelegging), tilbøyeligheten vår til å ville føle tilhørighet til mengden, hangen til at vi bruker idealer, meningsbærere eller folk vi liker for å avgjøre hva vi gjør. Kort sagt tilhørighet og tilrettelegging. De trekker frem at tilhørighet er spesielt viktig for ungdom, og at de som gruppe og særlig når de er samlet forsøpler mye.

Rapporten refererer til et engelsk begrep «commons dilemmas» som er god beskrivelse av situasjonen rundt forsøpling. Det beskriver en situasjon der den opplevde kostnaden ved å forsøple er lavere enn den opplevde kostnaden ved å ikke forsøple. Skal man endre folks atferd slik at de forsøpler mindre må vi snu forholdet mellom de opplevde kostnadene på hodet.
Når vi beskriver tiltak mot forsøpling på gatene vil vi fokusere på motivasjon, evne og signaler. Hyppigere opprydning kan være et av mange tiltak. Våre tiltak vil først og fremst dreie seg om tiltak som hindrer at avfall havner i gata slik at ryddebehovet reduseres.

Vi beskriver i de neste kapitlene en rekke mulige tiltak for å påvirke folks atferd for å få bukt med forsøpling. Vi tror at enkeltstående tiltak kanskje ikke er måten å oppnå størst mulig effekt på forsøplingsatferd. Vi tror at det å kombinere flere tiltak som spiller på flere faktorer øker sannsynligheten til å få til varig, rask og effektfull endring. Det vi har sett ved enkle eksperimenter er at forsøplingsatferd er et samspill mellom komplekse faktorer. Vi har observert at tiltak kan ha uventede effekter og at ved å kombinere tiltak kan man i større grad lykkes.

Vi har tro på å gjøre lettvektseksperimenter for å få bukt med identifiserte problemer. Samt å utvikle tiltakspakker for bestemte forsøplingsutfordringer. På denne måten kan man utvikle målrettede strategier for å håndtere bestemt forsøpling.

Et annet element i kompleksiteten er at bruken av byrommet er dynamisk og endres mer eller mindre kontinuerlig, noe som vil ha effekt på folks atferd. Det er der for viktig å monitorere forsøplings-situasjonen i byrommet, slik at man kan tilpasse de tiltak man har iverksatt i takt med endret bruk av byrommet.

En annen utfordring vi er med å iverksette tiltak er det sammensatte aktørbildet rundt renovasjon og bymiljø. Vi tror at for å effektivt motvirke forsøpling må tiltak og virkemidler ses på som en helhet uavhengig av hvem som har ansvaret. Hvordan dette administrativt løses tar vi ikke stilling til.

Bevisstgjøring

Ved å øke folks kunnskap og å påvirke deres holdninger kan man øke folks motivasjon for å utføre «riktig atferd».
Det er en rekke faktorer man kan spille på i en slik kampanje.

- Hvordan avfall avler avfall
- Spesielt for Grønland, avfall havner i elva og så direkte i sjøen
- Avfall tiltrekker måker og rotter
- Gjør det utrivelig for alle andre
- Gjøre folk klar over hva det koster å rydde i all avfallet
- Gjøre folk bevisste på at deres unnselige atferd påvirker andres atferd

Vi mener at det er spesielt viktig å bevisstgjøre ungdom rundet denne problematikken.

Gjør det enklere å kvitte seg med avfall

Mye av folks atferd er automatisert og beslutningen om å utføre en handling gjøres ofte ubevisst og uten noen form for refleksjon. Det er et stort potensial for å benytte avfallsdunker, deres utforming, plassering og kapasitet til å sende signaler, enten som trigger-refleksjon, forhindring av automatisert uønsket atferd eller muliggjøring av ønsket automatisert atferd.

Underholdende eller morsomme avfallsdunker

Morsomme avfallsdunker er morsomme å bruke, men hva som er morsomt for pensjonister og hva som er morsomme for ungdommer kan være litt forskjellig. Det handler om kulturelle referanser og mange andre faktorer. Her er det rom for å være kreativ. Man kan for eksempel tenke seg avfallsdunker som kommer med jubel-tilrop når man kaster i dem.

Synlige avfallsdunker

Avfalldunkene i Oslo følger en mal for utseende, de er sylinderformede, dyp grønne og nærmest usynlige i bybildet, noe vi ikke tror er særlig hensiktsmessig når tanken er å benytte de. Et strakstiltak som ikke trenger å koste veldig mye penger er å sørge for at alle avfallsdunker har en signalfarge som gjør at de blir mer synlige i bybildet.

Vi har forsøkt å få et svar fra Renovasjonsetaten på hvorfor de er grønne, og det vi har fått vite er at: «På midten av 90-tallet var det en håndbok for Program park- og gatemøbler der det ble spesifisert at avfallsdunker og gatemøbler i Oslo skulle være i farge RAL6012 som senere har blitt til Oslo grønn».

Større avfallsdunker

En ting vi vet er at folk er gode til å finne på historier for å rettferdiggjøre sin egen atferd. Konsulentselskapet Æra har gjort et interessant prosjekt for Oslo kommune og intervjuet folk som ble observert når de kastet avfall. En av forklaringene fra en ung gutt etter å ha kastet avfall på bakken ved en full avfalldunk var at «Det kommer jo uansett noen å rydder opp, de må jo det». En annen ting vi vet er at folk opplever kostnaden ved å finne neste avfalldunk som høy, så dersom avfalldunken er full slenger folk det bare fra seg. Det å ha avfallsdunker som «aldri blir fulle» kunne vært et bra tiltak for å adressere denne problemstillingen.

Spesialkasser, pizzaesker og lignende

I prosjektet til Æra ser vi også en annen underlig atferd, at folk «rydder» ved å sette avfall sirlig i nærheten av avfallsdunker og andre steder. Folks innsats for å rasjonalisere egen atferd kjenner ingen grenser. Det å utarbeide spesialkasser for typer avfall som er et problem i enkelte områder vil kunne være et effektivt tiltak. Eksempler på slike spesialdunker kan være pizzaeske-beholder i noen parker, askebeger i deler av Motzfeldts Gate og Grønlandsleiret, eller kanyle-beholdere langs Akerselva og andre områder hvor sprøyter/kanyler er et problem. Dette vil være tiltak som kan settes inn på de områdene det gjelder og vil kreve ytterligere kartlegging.

Vi henter avfallet

Ta konsekvensen av miljøpolitikk og livssituasjon til befolkningen.
Oslo ønsker en by med mindre biltrafikk. Deler (vi vet ikke hvor mange) av befolkningen har ikke bil og sannsynligvis ikke råd til å leie tjenester for å få kjørt bort store ting som møbler og vaskemaskiner og så videre. De har kanskje også fått en vaskemaskin av en kjenning eller kjøpt den brukt på Finn.no eller lignende. Kasting av denne type avfall på fyllingene er i utgangspunktet gratis for vanlige borgere, men manglende transportmuligheter skaper utfordringer. Muligheter for hjemmehenting av avfall kan være en mulighet.

Økonomisk motivasjon

Økonomisk motivasjon er et virkemiddel man skal være litt forsiktig med da man fort kan oppleve at effekten de gir reverseres når motivasjonen fjernes. Samtidig kan det være effektivt tiltak for å komme raskt i gang.

Dyrere å spise ute enn inne

I dag er det slik at for establisemanger som serverer mat er det lavere mva-satser på den maten og drikken du tar med deg for å spise eller drikke ute, enn den du spiser eller drikker inne. Med tanke på forsøpling er dette uheldig da mange velger å ta med seg næringsmiddelet ut for å konsumere det. Vi mener at dette bør reverseres for mat som er ferdig tilberedt og klart til direkte konsumpsjon.

Pant på avfall

Et tiltak som kan gi effekt er å gi folk pant på avfall som plukkes i gata. Vi vet fra for eksempel panteordningen at dette er en sterk driver for mange til å returnere flaskene sine. Det krever at det er et godt mottaksapparat for avfall og det krever også at avfallsdunker i området det gjelder er sikret godt nok til at det ikke er enklere å raide avfallsdunker for å tjene pengene.
En annen mulighet er å gi pant på forskjellig type emballasje, og da kanskje særlig på fast-food emballasje som er et problem på Grønland. Det kan enten insentivere, de som kjøper maten, eller andre til å returnere emballasjen til utsalgsstedet. Dette kan være en positiv variant av dyrere å spise ute enn inne.

Ved bruk av smarte avfallsdunker som allerede har strøm kan man også opprette en form for registrerings-app som ved hjelp av en NFC-sensor på den smarte avfalldunken gir telefonen et token, som registreres i applikasjonen når noe blir kastet. Dette tokenet kan benyttes til ulike former for belønning for eksempel påfyll på mobilabonnement. Dette krever samarbeid med leverandøren av den smarte avfalldunken og de ulike mobiloperatørene.

Bøter for forsøpling

Det finnes lovhjemmel for å bøtelegge forsøpling i politivedtektenes § 5-1 og 5-2. Det å følge opp dette strengere er en mulighet som allerede finnes. Man kan bøtelegge folk som blir tatt på fersk gjerning. Bøtene som ilegges kan være mellom 500,- og 1.000, - avhengig av alvorlighetsgrad. Man kan også bøtelegge grunneiere for forsøpling de har ansvar for med fra 1.000,- til 2000,- ifølge politivedtektene. Denne bøteleggingen kan gjøres av kommunens personell. Dette kan være svært ressurskrevende, så det er kanskje et virkemiddel man kan vurdere når man har fått bedre kontroll på forsøplingssituasjonen.

Et effektivt tiltak er å ha to heltidsansatte som går i par og konsekvent bøtelegger alle de observerer som forsøpler. De bør da gå i sivil og dukke opp på tider og steder der de ikke er forventet, slik som under billettkontroll. Det er selvfølgelig sikkerhetsaspekter ved dette som må vurderes nøyere, men har dette en effekt betaler disse stillingene seg raskt.

Tilrettelegging

Hvor kan jeg kaste?

Tilrettelegging handler om å gjøre det enklere for folk å utføre en handling. På Grønland settes avfall foran containere som er beregnet på en annen type avfall. Omtrent samtlige containere er mørkegrønne og vanskelige å skille på avstand hva som skal i hvilken container. Først når man er helt fram til containeren kan man se hva slags avfall som skal i den. Det kan også tenkes at det oppstår noe frustrasjon og irritasjon av å gå til en container med tro om at du kan kaste avfallet ditt der, mens når du kommer dit er det feil type container.

Ikke nok med at det kan bli enklere å kaste i riktig container, det kan også bli raskere. For at det skal gå raskere må folk kunne se det langt unna, derfor bør det være tydelig på lang avstand hvilken type avfall som skal i de ulike beholderne. For å oppnå dette kan man bruke stor og tydelig skrift på containerne som for eksempel sier «GLASS OG METALL», «PAPIR», «MATAVFALL», «EE-AVFALL» og så videre. For å gjøre det enda mer tydelig på lang avstand kan man bruke sterke signaliserende farger enten på hele beholderen eller som fremhevingsfarge bak den store skriften. På denne måten vil folk kunne se fra lang avstand at den blå containeren kun er for plast, at den oransje containeren kun er for glass og metal, og at den grønne containeren er for matavfall, for å gi noen eksempler. Her kan man bruke deler av de etablerte fargekodene fra kildesorteringen. I tillegg til dette vil det være situasjoner hvor den spesifikke containeren du leter etter ikke er der du forventer at den er. For å løse denne problematikken og for å unngå at folk skal legge fra seg feil avfall foran containeren kan for eksempel den grønne containeren med skriften «MATAVFALL» ha en tydelig informasjons-boks om hvor du kan gå for å komme til nærmeste innsamlingscontainer for brukte klær. På denne infoboksen kan det for eksempel stå «Skal du levere inn klær? Ta til høyre og gå 100 meter til du ser en lilla container med skriften «BRUKTE KLÆR» eller «Gå til Motzfeldts Gate 5 (100 m herfra, ca 2 minutt gange) for å levere inn klær». Dette gir folk både en forutsigbarhet (trygghet) og et estimat (nøyaktighet) på hvor lang tid det tar å gå til riktig container og hvor langt unna den er. Herfra er det opp til hver enkelt å avgjøre hvorvidt de velger å gå til den riktige containeren når det er tilrettelagt både hvor den befinner seg og hvor lang tid det tar å gå dit. Ved tydelig informasjon kan det redusere frustrasjon og irritasjon over manglende informasjon om hvor riktig container er, som igjen kan redusere sannsynligheten for forsøplingsatferd dersom personen ikke vet hvor riktig container er og velger å sette det fra seg foran feil container fordi det blir for mye bry å finne ut av selv. I tillegg, når du ser på lang avstand at den grønne «MATAVFALL»-containeren står der, og ikke den lilla «BRUKTE KLÆR»-containeren, så vet folk at de ikke skal gå dit, så de slipper å ta en bomtur.

Neste kasse

En mulig trigger for å forbedre problemet med at avfall hoper seg opp i enkelte avfallsdunker kan være å bruke visuelle indikatorer i omgivelsene. Et prosjekt i regi av Antrop malt grønne føtter på bakken for å indikere hvordan man kom seg til neste avfalldunk.
Dette ga en betydelig økning i de som gikk for å finne neste avfalldunk.

Snor-poser

En ting vi har observert er at mange butikkeiere og enkelte private aktører enten feier eller blåser avfallet ut i gata, og satser på at Bymiljøetaten eller kommunens feiemaskiner får med seg avfallet senere. Dette er litt problematisk når den «lokale mikro-ryddingen» og kommunens rydding ikke er timet godt. For det første gjør det at gata ser veldig forsøplet ut, samt at avfallet fort spres igjen på grunn av vind, måker og andre faktorer.

Vi har tro på at å utvikle en spesialpose, som kan rulles ut i gata, nedenfor fortauskanten, som er lett å «pakke sammen» via en snor som lukker posen på en effektiv måte kan være en effektiv måte å få bukt med dette problemet. Da kan man enkelt feie avfallet opp i denne og kaste den med det andre avfallet man har.

Plassér avfallsdunker ut fra bruksmønster

Som nevnt i beskrivelsen av mini-eksperimentet ble det tatt en beslutning underveis om å endre plasseringen på avfalldunken nærmere benken. Ved å predikere atferdsmønstre ut ifra omgivelsene og bruk av området ville vi teste om dette kunne ha en positiv effekt på forsøplingen i parken. Resultatet viste at dette stemte, og bekrefter dermed studien (Ludwig, T.D., Gray, T.W., & Rowell, A. (1998). Increasing recycling in academic buildings: A systematic replication: https://libres.uncg.edu/ir/asu/f/Ludwig_Timothy_1998_Increasing_Recycling_in_Academic_Buildings.pdf) som sier at ved å plassere avfallsdunker slik at det er mer lettvint for folk å kaste avfallet sitt, for eksempel ved å plassere de enda nærmere benker og populære bruksområder generelt, øker det sannsynligheten for at folk bruker avfalldunkene i stedet for at de slipper avfallet rett ned på bakken.

Andre endringer av ytre omgivelser

Øynene som ser deg

I den siste tiden (august/september 2019) har Sporveien, Rusken og Dinamo kjørt en kampanje som adresserer fem arketyper av «smugforsøplere». Hvor hypotesen er at de fleste forsøpler i smug og er bevisst det siden vi sjelden ser noen kaste noe fra seg.

Hvis det er slik vil det sannsynligvis ha større effekt å ha stirrende øyne avbildet/malt i omgivelsene eller på avfallsdunker og andre installasjoner. Noe som gjør at man underbevisst føler seg observert. Det er funnet positive korrelasjoner mellom dette og «bedret» atferd i flere studier f.eks. (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4671191/). Dette kan med hell brukes i områder som er litt «gjemt».

Forskjønning av omgivelsene

Et anstendig utseende på byrommet kan få folk til å utøve mer respekt for det, uavhengig av om det er ens eget nabolag eller om man kun er på gjennomreise. Tiltaket her blir da å renovere og pusse opp bygninger, overflater, veier og lignende slik at hele byrommet får et rent og pent uttrykk. Synliggjøring av avfallsdunker, planting av trær og blomster er også viktige faktorer, samt å sørge for vedlikehold. Hvis man vil skape noe unikt eller interessant for bydelen kan man for eksempel få kunstnere til å dekorere med graffiti slik at det blir et profesjonelt uttrykk. Andre små tiltak man kan gjøre herunder er å antropomorfisme omgivelsene, altså å personifisere gjenstander. Et eksempel på dette er å skrive på bakken med maling eller graffiti «Takk for at du holder meg ryddig og ren!» eller å gi benker navn. Spesielt viktig er det å uttrykke beskjeder positivt i stedet for i en negativ tone, det har større effekt.

Lås avfallet inne

Et problem når det gjelder avfall er at for mange dyr og noen befolkningsgrupper er avfallet rett og slett en ressurs. Det betyr at de roter gjennom avfallet og drar den utover. Noe som tilgriser omgivelsene. Det å søke løsninger hvor avfallet er «låst» inne eller utilgjengelig for «avfall-graverne» kan være et godt tiltak for å forskjønne omgivelsene.

No throw

En utfordring vi har observert i perioden vi telte avfall på Grønland er at det er betydelig flere steder avfallet kan samle seg opp på gatene i Grønlandsområdet enn det vi så andre steder. Vi tenker da på hull i bakken, kumringer og lignende. Et strakstiltak som ikke trenger å koste mye, er å sørge for at slike muligheter blir så langt det er mulig borte.

Sosial tilhørighet

Sosialt stigma

Ved å benytte humor og stigma, kan vi øke kunnskap og skape sosialt press og oppmerksomhet rundt forsøpling. Vi tenker at vi kan å kopiere opplegget fra «verdens minste kommentator-boks». Vi kombinerer dette med kampanjer basert på materiale vi filmer når den «er i drift». Opplegget er enkelt, vi setter opp en kommentator-boks, eller bruker en «mobil kommentator». Utstyrer kommenterer med ropert og kommenterer alt som observeres av forsøplingsatferd. Det bør være en profilert komiker som gjør selve kommenteringen.

Avfall-indeksen

Et mulig tiltak som går på hele byen er å lage en avfalls-indeks, en konkurranse for hele byen. Hvor man utarbeider KPI-er for å styre atferd i riktig retning.

En annen mulighet som er i litt mindre skala er en nabolag-konkurranse, om hvilken gatestump som er renest i byen.

Utfordringen med begge disse formene for konkurranse er at det er utfordrende både å utarbeide de riktige KPI-ene, samt at det er ressurskrevende å skulle monitorere forsøplings-situasjonen kontinuerlig. En løsning på det siste er å gjøre det randomisert og periodisk, men det vil fortsatt være utfordrende. Med mindre man klarere å utvikle kostnadseffektive måter å måle forsøpling.

Teknologiske løsninger

Teknologier komprimerer tidsbruk

Avfallet på Grønland samles i hovedsak inn etter en fast «ryddeplan» der flere aktører er involvert. Et problem med dette at enkelte avfallsdunker blir fulle. Et alternativ til dette er å benytte smarte avfallsdunker som varsler om sin fyllings-

grad kontinuerlig. Dette krever en omlegging av arbeidsrutiner for innsamling, men sannsynligvis ikke mer ressurser. Mengden avfall vil ikke endre seg, men det reelle behovet for å tømme kasser vil synliggjøres løpende. Dette krever dynamisk ruting av innsamlere. Det finnes ferdige løsninger for dette fra kommersielle leverandører.

Innovasjon og smarte løsninger

Flere steder i Sverige har de startet å bruke det vi kan kalle en smart avfallkasse. Bigbelly, som avfalldunken heter, er soldrevet med innebygd komprimator, og rommer 570 liter avfall. Bare i Stockholm har de allerede satt ut 700 av disse. For å øke interaktiviteten og bevissthet om miljø har Helsingborg installert en lydmodul i flere av disse langs kysten. Noen av lydene er en stemme som sier «Takk for at du kaster avfallet di her» eller «Takk for at du tenker på miljøet». Lydmodulen er koblet til enhetens sensor for innkast, og spilles av når døren åpnes. Bruken av Bigbelly på verdensbasis viser seg å ha redusert tømming av avfall med 89%. Dette er et svært høyt tall som sier noe om hvor mye tidsbesparelse man kan få ut av dette, samt reduksjon av å fjerne halvfulle avfallposer som kan ha vært bortkastet og unødvendig høyt forbruk av plast (Referanser: https://ewfeco.com/no/nya-papperskorgar-placerade-i-stockholm/, https://ewfeco.com/no/smarta-soptunnor-utrustade-med-ljud-i-helsingborg/ og http://blog.bigbelly.com/bigbelly-by-the-numbers-2018).

Avfall-varslingsknapp i omgivelsene

Andre måter vi kan utnytte teknologien på er å effektivisere avfalltømmingen ved å ta i bruk apper hvor man kan varsle om avfall eller sende inn bilder. Rusken og Bymiljøetaten har allerede dette, men hvor mange er klar over at de finnes? Hvor mange bruker de? Og hvor ofte blir de egentlig brukt? Et alternativ er å lage en knapp man kan trykke på dersom man ser noe som bør fikses. Dette gjør det lett og raskt for enhver å si i fra, uten å måtte laste ned en app. For å hindre misbruk kan de for eksempel kombineres med kamera-funksjonalitet som aktiveres ved bruk.

Bygge videre på smarte avfallsdunker
Med smarte avfallsdunker kan man gjøre kasting av avfall mer engasjerende. Vi vil dele de passive og aktive. Med aktiv mener vi at det kreves interaksjon med telefonen til den som kaster og egen applikasjon på telefonen som kobler kaste-hendelsen til en person.

Med passiv mener vi at bare kaste-hendelsen kobles til en bestemt avfallkasse.

Passive løsninger

«Nabolagskastet»

En applikasjon hvor innbyggerne kan følge med på hvor flinke folk i de forskjellige bydelene er til å bruke avfalldunkene. Her kan vi visualisere trender og andre relevante data om hva som kastes i de forskjellige kassene, og man kan gruppere og aggregere data på bydeler og områder.

Gamification
En annen mulighet er å benytte data om avfallkasting til å modifisere hvordan forskjellige AR spill (og andre spill som benytter geografiske data) strukturerer

belønnings-utdelingene sine. Et nærliggende eksempel er «Pokémon Go» hvor man kunne gjort det slik at i nærheten av de stedene det er bra med kasting dukker opp flere Pokemons. Det vil kreve samarbeid med noen av spillprodusentene.

Aktive løsninger

Utnytte SoMe for å fremme kasting av avfall

Min rydde-profil

Ved å utnytte sosiale medier kan et tiltak være at man har en app på mobilen som ved interaksjon med smart-kassen registrere at man har kastet avfall, hvor mye og hvor ofte, i en offentlig avfallkasse. Appen regner ut hvor mye du har bidratt med ved å gi en umiddelbar tilbakemelding. En typisk tilbakemelding kunne vært «3 kg plast og 1 kg matavfall registrert. Denne innsamlingen har bidratt med å redusere x, noe som tilsvarer 100 dusjer. Del dette på Facebook». Deretter kan man velge å dele dette på Facebook-veggen sin, eller at man må ha samlet inn et visst antall kg før man kan dele det. Oppdateringen kunne sett slik ut: «Per har kastet x avfall i løpet av x periode. Dette har bidratt til at det har blitt sluppet ut x mindre CO2, noe som tilsvarer x» eller «Mari har bidratt med å redusere x kg x-utslipp ved å kaste x kg avfall/x ganger. Slik gjør du det». På denne måten får vi utnyttet teknologien på en positiv måte til å formidle miljøbevisste handlinger i tillegg til å gi brukeren nytteverdi. Bruken av SoMe gir også folk muligheten til å vise sine venner og bekjente at de har gjort en god handling, som igjen kan føre til at vi oppnår mer oppmerksomhet og kunnskap rundt forsøplingsproblematikken. Det i seg selv kan sette ting i perspektiv og kanskje motivere flere til å gjøre det samme.

Nabolag-konkurranser

Hvis man i tillegg lager en Facebook-app som lar brukerne organisere seg i team, hvor man kan aggregere «Min rydde-profil»-data, kan man lage konkurranser hvor forskjellige team konkurrerer mot hverandre i vedvarende turneringer. Nabolag mot nabolag, men også helt andre former for konkurranser hvor man må kaste bestemte mengder av avfall i bestemte avfallsdunker.

Umiddelbar belønning

Er det noe som er enda bedre enn en umiddelbar tilbakemelding på at det du nettopp har gjort har nytteverdi er at du i tillegg får bekreftelse eller «likes» fra andre på at det du har gjort er bra. Facebook er som kjent en typisk kanal mange benytter til å legge inn «snikskryt» av seg selv. Ved å utnytte folks behov for dette kan vi samtidig prøve å redde jordkloden.

Streaks

Konseptet rundt Snapchat-streaks er noe som fanger mange i litt overdreven bruk av telefonen. Det kan begynne med at «avfalldunkene» sender Snapchat-meldinger til en ungdom om en kasse vedkommende allerede har kastet noe i. For å beholde streaken sin må man kaste avfall i bestemte kasser hver dag etter noen dager.

Litter caching

Konseptet geo-caching er en app hvor man skal finne forskjellige geografiske lokasjoner, hvor belønningen stedet man finner, men også det at en gruppe er ute på tur. Et annet konsept man kunne utvikle er litter-caching, hvor man kan lage forskjellige ruter hvor man kan oppdage Oslo ved å kaste avfall i byens nettverk av smarte avfallsdunker. Dette kan utvides til å integreres med SoMe, eller streaks.

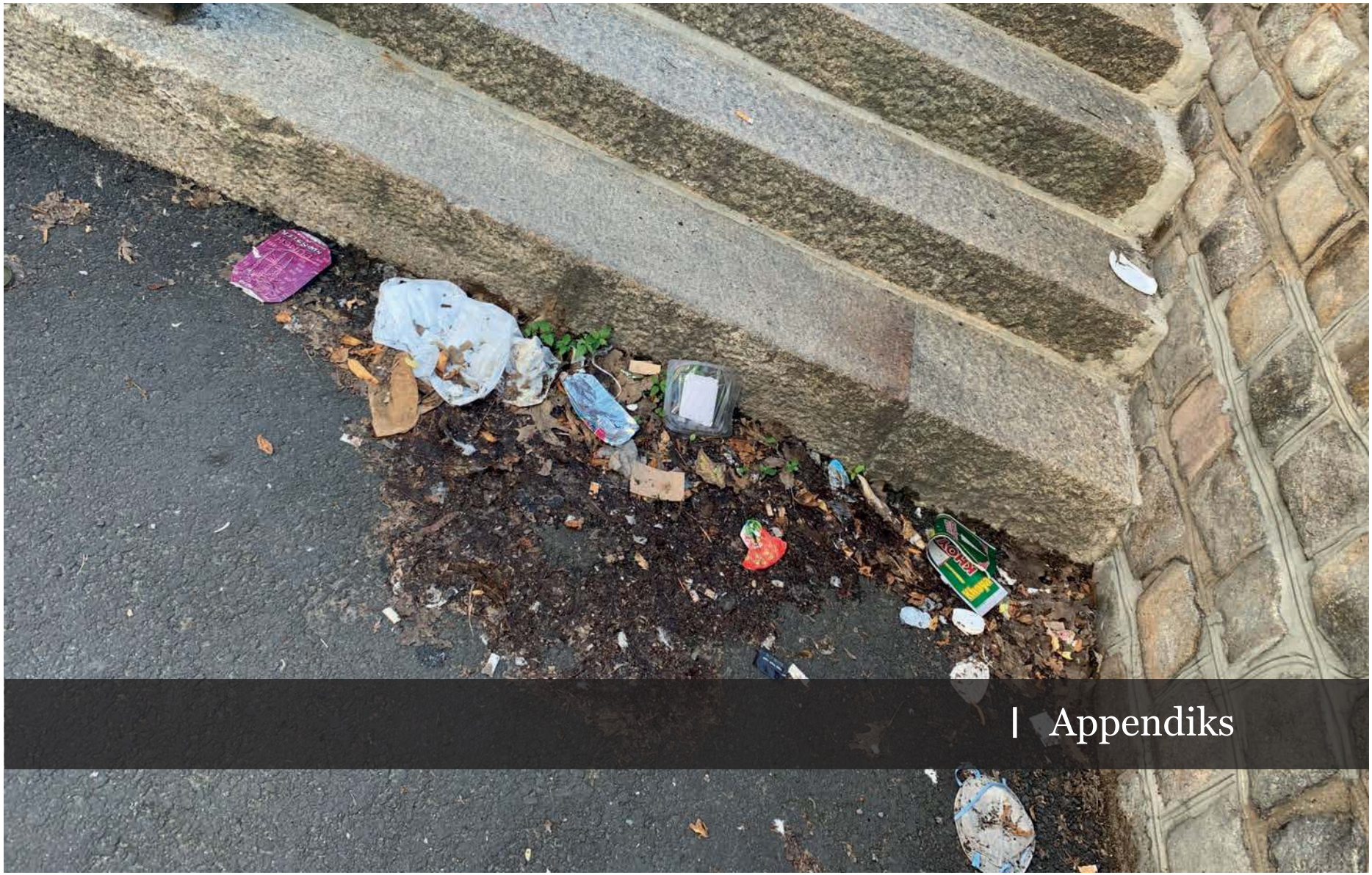

Appendiks

Tellemetodikk

En skulle tro at det å telle avfall var enkelt!
Det viser det seg at det ikke er. I prosjektet stod vi ovenfor en rekke praktiske utfordringer. Tellingene skulle utføres av ungdommer på sommerjobb, vi hadde fire uker til disposisjon og det var lite relevant litteratur tilgjengelig. Det finnes litteratur, men disse metodene var ikke egnet innenfor rammen som var tilgjengelig. Vi måtte finne en måte å telle avfall på som var rask, enkel, nøyaktig, sammenlignbar på tvers av observasjoner og praktisk gjennomførbar med de ressursene og midlene vi hadde tilgjengelig.

En mulig fremgangsmåte for å telle avfallet var å plukke all avfallet, ta den inn til et egnet sted, sortere den og telle den nitidig for deretter å få den til egnet videre behandling. En sånn fremgangsmåte reiser en rekke praktiske problemer, for ikke å snakke om at det er ubehagelig. Man må ha utstyr til å samle og plukke, et egnet sorteringsanlegg, beskyttelses-utstyr og en mulighet til å bli kvitt avfallet, noe vi ikke disponerte. Vi bestemte oss dermed for å benytte en ikke-intrusiv metode hvor vi observerer avfallet som ligger i gatene og noterer det vi finner.

Når vi først hadde bestemt oss for å telle via observasjon ble neste utfordring hvordan man måler avfall. Man kan veie, måle, se på grad av sjenanse osv. Da vi ikke skulle gjøre inngrep landet vi raskt på at vi måtte telle kategorier av avfall. Hvilke kategorier skulle vi ha? UNEP/IOC har et kategoriseringssystem for avfall i strandsonen med ni hovedkategorier og hele 77 typer avfall, noe som var helt uhåndterbart for oss. Vi diskuterte en del i prosjektgruppa og kom frem til et utgangspunkt med 12 typer av avfall vi trodde var representative for hva som lå i gatene som vi bestemte oss for å teste.

Figur 23
Urtehagen vår første test

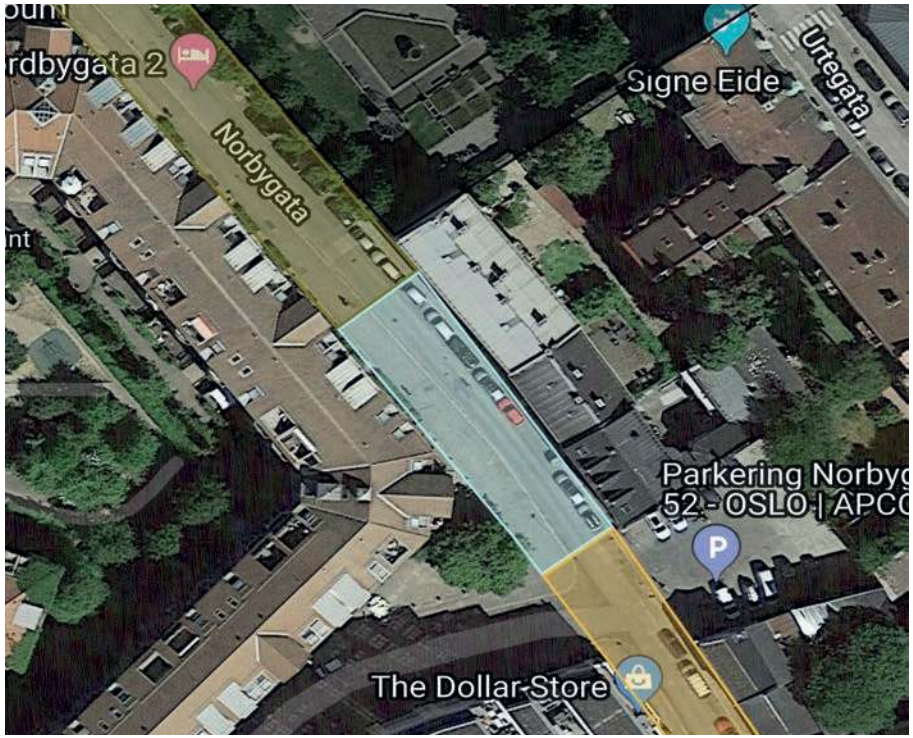

Figur 24 Nordbygata med sektorer

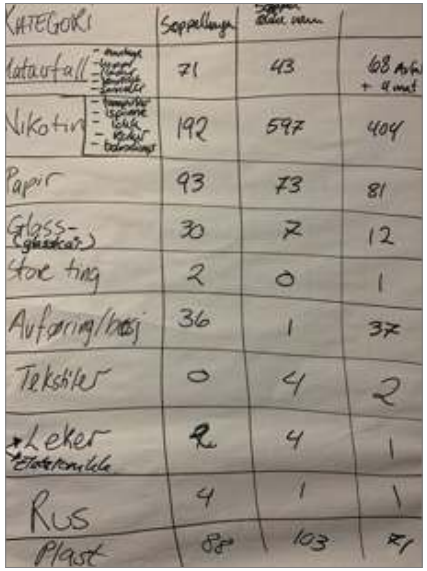

Vi lagde telle-skjemaer og engasjerte ungdommene til å starte tellingen i Urtehagen som vi brukte som test-område. Vi bestemte oss for å teste og videreutvikle metodikken til vi hadde **reproduserbare resultater**. Vi skulle ha telling og kontrolltelling med to uavhengige lag og vi kunne ikke gi oss før differansen mellom de to var maks 15%.

Klikker

Hver dag i testfasen ble avsluttet med gjennomgang av resultater fra tellingene og diskusjon med ungdommen i prosjektet av hva vi hadde telt og hvorfor det var avvik og hvordan vi kunne forbedre metoden.

Første test var mildt sagt kaotisk, det var 1000 spørsmål til kategoriene og vi fant ting vi ikke visste hvordan vi skulle kategorisere. Vi hadde delt hele gruppa i tre og resultatene fra de tre gruppene sprikte i alle retninger. Dette kunne vi ikke bruke til noe. Etter en runde med diskusjoner med ungdommene fant vi ut at vi skulle endre kategoriene og innføre en kategori for «annet», ting vi ikke klassifiserte.

Vi hadde flere slike dager, hvor ting ikke stemte helt. Neste skritt på forbedringen var å gi folk tydeligere roller. Det viste seg at når du er veldig nærsynt på å telle ting på bakken mister du fort kontroll over hvor du har vært og hva som gjenstår. Vi delte gruppa på 16 i tre grupper med en koordinator og fire tellere. Koordinatorens rolle var å holde oversikt over hvordan folk beveget seg igjennom området. Hver av tellerne fikk noen få kategorier avfall de skulle telle. Resultatene ble bedre, men fortsatt var det store sprik mellom gruppene.

Vi hadde nye diskusjoner i gruppa, og det kom frem at noen områder, som under busker og under rister var det veldig varierende hvordan man hadde tellet. I buskaset hadde vi en utfordring med sprøytespisser. Det ble klart for oss at dette fort kunne gå galt. Etter dette bestemte vi oss for å kun telle det som var tellbart via visuell inspeksjon. Vi ville ikke risikere at ungdommene tråkket på eller stakk seg på glass, sprøyter og lignende. Et annet problem som kom opp var at f.eks. under kummer og rister var det så mye avfall at det var helt u-tellbart. Vi bestemte oss for å også la disse være og registrere de med bilder som hotspots ungdommene kunne laste opp via en mobil-applikasjon vi hadde laget.

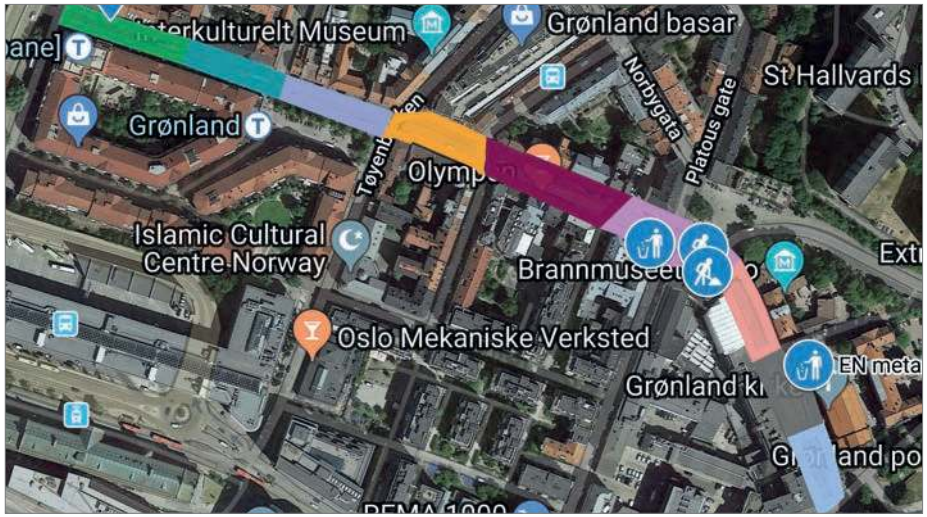

Figur 25: Område Grønlandsleiret

Etter dette trodde vi at vi hadde kontroll. Vi lagde oss et nytt test-område; Nordbygata som vi så at var såpass lang, at å holde konsentrasjonen gjennom hele gata var tilnærmet umulig. Vi fant ut at vi skulle dele den i sektorer i stedet, og ble enige om å utstyre gruppene med store kritt for å kunne skille tellede og ikke tellede sektorer fra hverandre, samt for markering der det var utfordrende å holde styr på hva man hadde telt. Vi innførte også kategorien elektronikk som vi fant en del av.
Vi gikk på med friskt mot og telte det nye området sikre på at vi hadde en oppskrift som fungerte. Resultatene var nok en gang skuffende, og det ble fortsatt for store variasjoner.

Etter en ny runde diskusjoner i gruppa kom en av ungdommene på at det var fort gjort å komme ut av tellinga, det var rett og slett for konsentrasjonskrevende og monotont å telle til 500 i et komplisert bymiljø med mange forstyrrelser. En idé som kom opp var «klikkere». Vi bestemte oss dermed for å kjøpe inn klikkere til de som skulle telle kategoriene hvor det var mange enheter.

Dagen etter telte vi på nytt med all lærdommen og kunnskapen vi hadde tilegnet oss, og endelig var tallene fra telling og kontroll-telling så godt som samstemte.

Bymiljøet er ikke statisk. I løpet av den tiden man teller vil forsøplingssituasjonen mest sannsynlig ha endret seg noe. Ting blir kastet og ting blir plukket opp, eller vinden tar tak i noe avfall og blåser det rundt omkring. Vi hadde litt flaks denne siste test-dagen, det var vindstille og lite trafikk i området.

Vi hadde kommet frem til en metode å telle etter som ga repeterbare resultater som dermed kunne benyttes til sammenligning. Det var det vi trengte for å finne ut om det var mer avfall på Grønland.

Oppsummert

Tellemetodikken kort beskrevet:

Vi går inn i en klart avgrenset sektor i et område og teller denne. Gruppa er utstyrt med kart og klart avgrensede sektorer. Sektorene og områdene benytter enkle visuelle markører som gatehjørner og lignende for å kunne avgrense sektorene så effektivt som mulig. Vi bruker lag bestående av fire personer. En person leder laget og passer på at det telles systematisk og uten overlapp, leder deler også ut kategorier for telling. For de avfallkategoriene det er mye av får en person ansvaret for en kategori og benytter klikkeren for å telle den kategorien for hele sektoren. Noe som kan bety at området må «gåes» flere ganger. For de kategoriene det er lite av får en teller ansvaret for opptil tre kategorier av gangen og benytter telle-skjema og setter streker for hver observasjon.

Samtidig teller et annet lag samme sektor, etter samme metode, men starter i andre enden så de ikke går oppå hverandre.
Når tellingen er komplett for en sektor, sammenstiller laglederne alle tellingene for hvert lag.
Deretter sammenligner man resultatene. Er det avvik på mer en 15% for en kategori med mer en 15 enheter må den kategorien telles om igjen til man er innenfor feilmarginen. For de kategoriene hvor det er færre en 15 enheter teller man om igjen til resultatet ikke avviker med mer en to enheter. For de kategoriene med fem eller færre enheter benytter vi resultatene fra det laget som hadde flest observasjoner.

Avfallkategorier

Når vi har laget kategorier har vi hatt fokus forsøplings-aspektet og mulig aktivitetskilde. Vi har ikke tatt hensyn til kildesorterings- eller gjenvinnings- aspektet.

Kategori	Eksempler
Matemballasje	Tomme drikkebeger, emballasje, bestikk, servietter, tannpirkere, ispinner, lokk, korker, metallring fra bokser osv.
Matavfall	Halvspist kebab, epleskrott, bananskall, frukt og grønnsaker osv.
Nikotinrelatert	Snus, sigaretter, røykpakker og snusbokser
Papiravfall	Aviser, flyer, blader, papp, små esker
Glasskår	Glass som ikke er relatert til drikke
Plast	Plastposer og plast som ikke er relatert til drikke
Store-ting	Vaskemaskiner, møbler, sykler o.l.
Avføring	Hundepose, bæsj
Tekstiler	Klær, tepper, soveposer
Elektronikk	Lyspærer, elektronikkdeler etc.
Avfall knyttet til rusmisbruk	Sprøyter, sprøytespisser, metallskje, gummistrikker, piper
Annet	

Appendix:
Områder som er telt

I arbeidet med telling av avfall har vi telt tilsammen 6 områder disse er:

Hovedområde	Kategori	Område	Antall Sektorer	Veilengde m	Areal kvm²
Grønland	Hovedgate	Grønlands-leiret	9	590	1,211
Referanse	Hovedgate	Markveien	8	585	0,756
Grønland	Torg	Grønland-Torg	2	318	0,431
Referanse	Torg	Tøyen-Torg	3	343	0,457
Grønland	Sidegate	Motzfeldtsgt	3	255	0,329
Referanse	Sidegate	Jens Bjelkesgt	4	259	0,427

De forskjellige områdene er av praktiske hensyn delt i sektorer. Vi har valgt tre områder på Grønland og tre områder utenfor Grønland for bruk som referanse, hvor områdene i hver kategori er sammenlignbare til type bruk, oppmerksomhet fra forskjellige hold med tanke på rydding, samt gate-distanse.

I tillegg til rene tellinger er det gjort enkle kvalitative observasjoner av områdene samt at vi har telt antall avfallsdunker. De kvalitative observasjonene bruker skalaen 1-3 hvor 1 er best og 3 er verst. De er ment å beskrive inntrykket man får av en sektor og er ikke ment som en objektiv måling men som en subjektiv vurdering av hvordan en sektor i et område fremstår visuelt.

Figur Grønlandsleiret

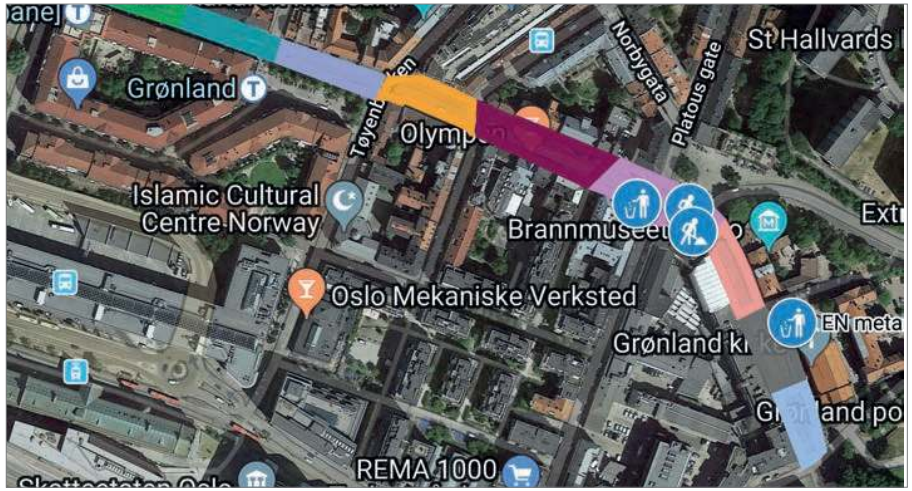

Hovedgate

Med hovedgate mener vi gater med mye aktivitet i form av butikker, spisesteder og serveringssteder.
Det fører naturligvis til mye aktivitet og gjerne medfølgende forsøpling.

Grønlandsleiret

Området begynner rett etter krysset Olafiagangen-Lakkegata og følger Grønland og Grønlandsleiret frem til Borggata ved Grønland kirke. Området har relativt stor aktivitet frem til Åkebergveien.

Sektor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklame-skilt	Bygninger	Tilstand bygg	Graffiti	Tilstand Grunn	Inngrep Hindringer
1	Mange butikker og boliger	3	2	2	2	2	2	2	1
2	Travelt og mange mennesker	2	2	2	2	2	2	2	1
3	Travelt og mange mennesker	3	2	3	3	2	2	2	1
4	Mange butikker få folk	2	2	2	3	2	2	2	1
5	Veldig mange matbutikker	2	2	2	3	2	2	2	1
6	Noe veiarbeid litt uoversiktlig	0	0	2	3	2	2	2	2
7	Lite mennesker men mange butikker	2	2	2	3	2	2	2	1
8	Lite mennesker en kirke og noen få butikker	0	0	2	3	2	2	2	1
9	Stille områder, få butikker	0	0	2	3	2	2	2	1

Figur 26 Markveien

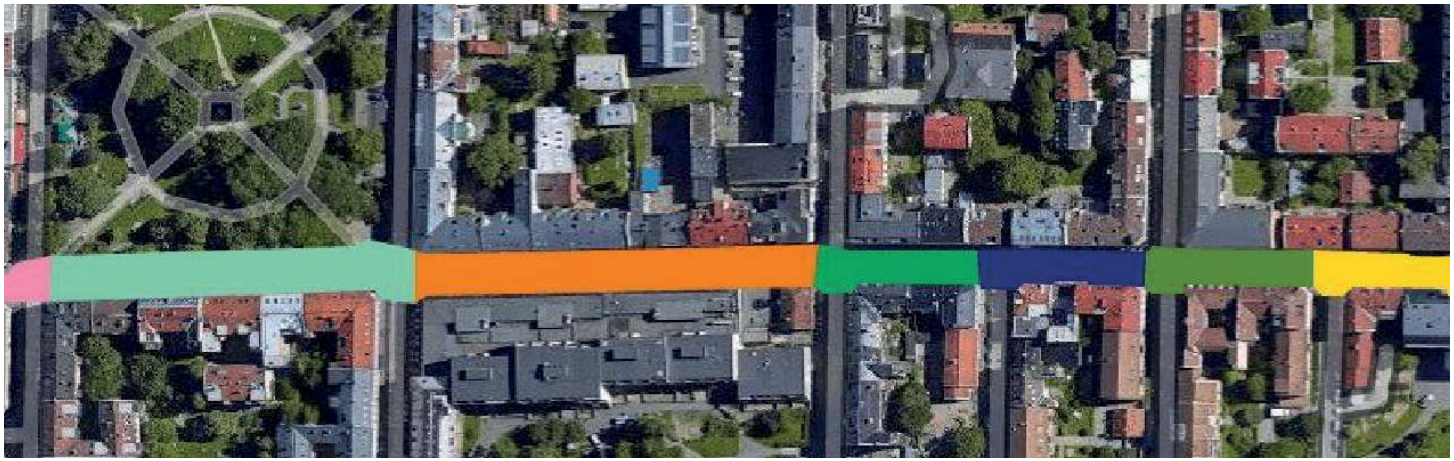

Markveien

Område Markveien følger Markveien fra Ankerveien/Søndregate opp forbi Olaf Ryes plass og ca. til Markveien 30/31.
Litt likt område Grønlandsleiret er det stor aktivitet i starten av området ved de første sektorene som gradvis avtar opp mot de siste sektorene.

Sektor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklame-skilt	Bygnin-ger	Til-stand bygg	Graffiti	Tilstand Grunn	Inngrep Hind-ringer
1	Rent, 1 kafé, mange boliger	0	0	1	3	2	2	2	1
2	Mange butikker, noen mennesker, mye klistermerker	0	0	2	2	2	3	2	1
3	Mange klesbutikker, litt andre butikker, masse mennesker.	0	0	2	3	2	3	2	1
4	Mye greier utenfor butikker, mye forskjellige butikker, mye mennesker	1	2	2	3	2	2	2	1
5	Masse butikker og folk, plante og skobutikk, ingen matbu-tikker.	2	2	2	3	2	2	2	1
6	Mange kaféer og en del matbutikker.	0	0	2	2	2	2	2	1
7	Ene delen er en park, på den andre siden så er det mer butikker, veldig ulike.	2	2	2	2	2	2	3	1
8	Veldig rent. Like leiligheter, spisesteder.	0	0	2	1	1	1	1	1

Figur 26 Grøland Torg

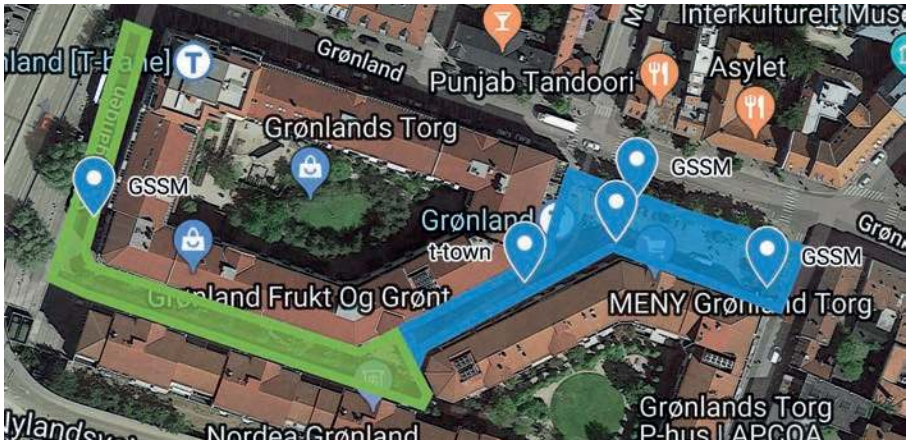

Torg

Grønland-Torg

Dette området er et område med mange butikker med mye aktivitet. Det finnes noen benker som benyttes flittig, av uteliggere/rusavhengige og andre brukere. Det ser også ut til at området benyttes som møteplass av mange lokale. Noe man legger merke til på toget er at gatelegeme er ekstremt skittent, noe som trekker ned inntrykket for området mye.

Sek-tor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklame-skilt	Bygninger	Til-stand bygg	Graffiti	Tilstand Grunn	Inngrep Hindringer
1	Et område med mange butikker og mye aktivitet. Området fremstår som skittent	15	1	1	2	2	2	2	2
2	Et område med mange butikker og mye aktivitet. Området fremstår som skittent	10	2	1	2	2	1	1	1

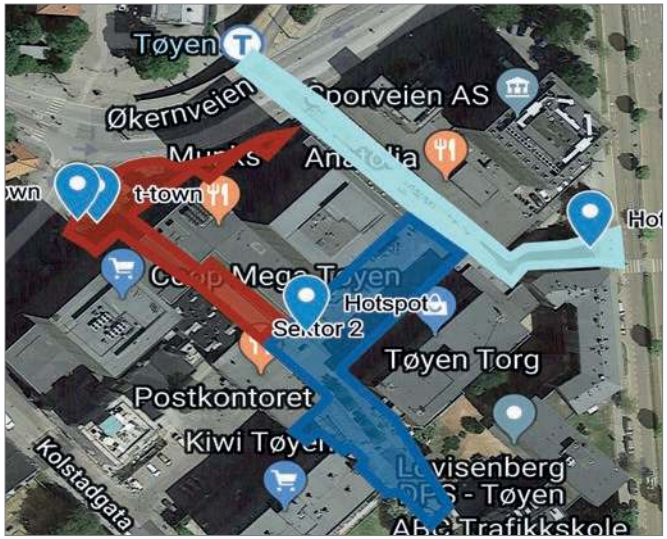

Figur 28. Tøyen Torg

Tøyen Torg

Tøyen Torg fremstår som et ganske trivelig sted å oppholde seg. Som en del av områdeløftet er torget nylig renovert og oppgradert.

Sektor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklameskilt	Bygninger	Tilstand bygg	Graffiti	Tilstand Grunn	Inngrep Hindringer
1	Mye grønt og fint. Lyse samsvarende farger på bygg og bakke.	4	1	2	1	1	2	1	1
2	Ganske rent og pent område, med mye butikker og sitteplasser. Mye planter.	11	1	1	1	1	2	1	1

Figur 28. Motzfeldtgate

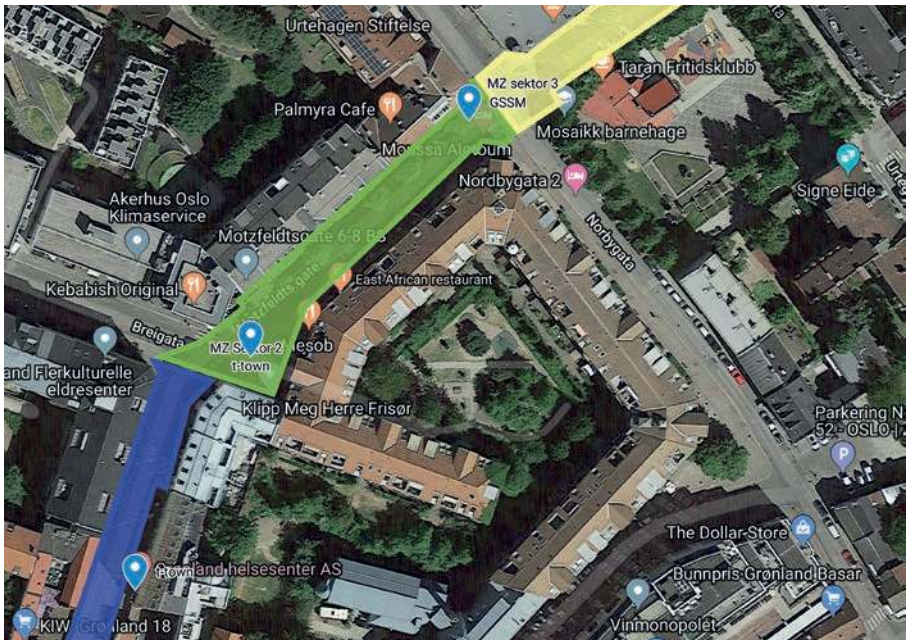

Sidegate

Med sidegater har vi tenkt å finne gater som ikke har like mye gjennomgangstrafikk som hovedgatene og som generelt får litt mindre oppmerksomhet enn hovedgatene. Og som dermed er litt mer gjemt for «folk flest».

Motzfeldtgate

Dette området er en sidegate til Grønland og fremstår som i ganske dårlig forfatning.
Det er mye tagging, veldig heterogen bygningsmasse, få avfallsdunker, mye avfall, dårlig vedlikehold og svært variert bruk.

Sektor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklameskilt	Bygninger	Tilstand bygg	Graffiti	Tilstand Grunn	Inngrep Hindringer
1	Mye graffiti, en del mangfoldige butikker, ingen avfallsdunker, mye avfall.	0	0	2	2	2	3	2	1
2	Butikker, mange mennesker, ingen avfallsdunker, løse steiner.	0	0	2	3	2	3	2	1
3	Aktivt område med mange forbigående. En moské og en barnehage sentralt i området. Ved siden av barnehagen ligger det plassert en park.	1	2	1	3	2	2	1	1

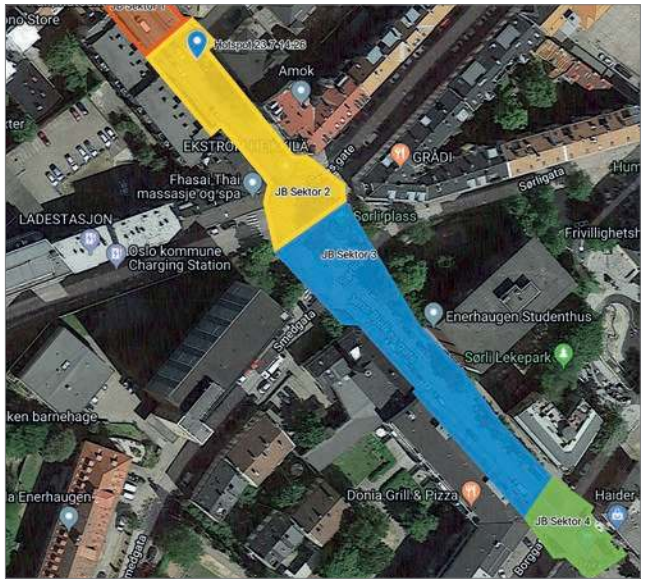

Figur 29 Jens Bjelkes gate

Jens Bjelkes gate

Jens bjelkes gate fremstår som et ganske trivelig område med variasjon av butikker og bebyggelse.

Sektor	Beskrivelse	Avfall-bøtter	Tilstand Bøtter	Reklameskilt	Bygninger	Tilstand bygg	Graffiti	Til-stand Grunn	Inngrep Hindringer
1	En butikk, mye hull og skader på veien	0	0	1	2	2	2	3	1
2	Fin park lite avfall og en bar	3	1	3	1	1	1	1	1
3	Gate med stor vifte på fortauet. Veldig stor variasjon på bygninger	0	0	2	3	1	2	2	1
4	Gate med butikker og mange boliger	0	0	2	2	2	3	2	1

Transkriberte Intervjuer

Relevante aktører

SPØRSMÅLENE:

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
2. Er forsøplingen et problem på Grønland? Gi eksempler.
3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere med tanke på avfall på Grønland?
6. Hvilke rutiner finnes det i dag?
7. Er det noen tjenester dere bruker? Hvilke tjenester savner dere?
8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
11. Er det noen du mener vi bør snakke med?

Intervju nr 1: Entreprenør:

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?

Vi har driftskontrakt for bydelen Gamle Oslo. Vi drifter bydelsparker og bydelsområder i Bydel Gamle Oslo. De områdene vi har ansvar for har vi klipping, avfallshåndtering, som er definert i driftsbeskrivelsen som bydelen har lagt ut anbud på. Det eneste området vi har drift på i Grønland er Helga Helgesen plass og Grønland park. Grønland torg har ikke vi drift på. Områder utover det, driftes av BYM med egen kontrakt. Parkkontrakt og veikontrakt er det forskjellige aktører som drifter.

2. Hva tenker dere om forsøplingen generelt på Grønland?

I Grønland park er det mye unødvendig avfall slik som vi ser det. Avfall som ikke blir lagt i avfallspollen selv om de er lett tilgjengelige, men det er ikke unikt for Grønland park. Det er ganske likt i hele Gamle Oslo slik sett. Vi har avfallstømming i Grønland park hver dag, og det inkluderer helgedagene også. Om sommeren er det litt lavere frekvens enn om vinteren.

3. Er forsøplingen et problem på Grønland? Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.

Ja, all forsøpling er jo et problem. Og det er forskjellig fra hvilken del i byen man finner avfall på bakken. Vårt inntrykk er at det er mer forsøpling i Gamle Oslo enn andre steder rundt.

4. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?

Vi drifter også Sagene og St Hanshaugen, og da er det mer forsøpling i Gamle Oslo sammenlignet med disse stedene.

5. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?

Ja, det er litt stedsavhengig. For eksempel et anlegg i Urtehagen, der har vi ekstremt mye møbler og slike ting som blir igjensatt, og det kjenner bydelen godt til, og de prøver å finne ut hvor det kommer fra, men de har ikke helt svaret på det. Så det er helt unikt sammenlignet med de andre stedene vi drifter.

6. Hvordan håndterer dere avfall i dag?
Alt som blir lagt i beholdere går som regel til restavfall så lenge det ikke er åpnet, løse deler sorterer vi så godt det lar seg gjøre, og metall må alltid trekkes til fordi det går ikke sammen med restavfall. Det fra parkene går stort sett i ett sluk fordi de ikke er sortert når de kastes. Biologiske avfall er i egne hauger, og det leverer vi på kompostering/avfallsmottakene.

7. Hvilke rutiner finnes det i dag?
Det er forskjellig frekvens på hvert enkelt sted vi har, definert i en driftsbeskrivelse, så det kan jeg ikke svare generelt på, men det varierer fra én gang i uken til hver dag. Det er basert på behov man setter over tid. Vi jobber hver dag, men i forhold til stedene vi er på, frekvensen vi er innom hvert sted er definert i en driftsbeskrivelse og det varierer fra én til syv ganger i uken. Grønland park er vi syv ganger i uken i sommerhalvåret, mens Helga Helgesen så tror jeg vi er tre ganger i uken. Sommerhalvåret varer fra 15. april til 15. oktober. Dette er de faste bestillingene, hvis det er helger med mye fint vær så tømmer vi ekstra da, det varierer i forhold til behovene.

8. Hvilke tjenester bruker dere?/Hvilke tjenester savner dere? (Håndtering av avfall)
Selve jobben gjør vi selv, men vi leverer til Norsk Gjenvinning alt avfallet vi har, restavfall og sortert avfall til Tomwil Environment AS.

9. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
(Grønland park): Fra vår side så er det viktig at det ser så pent ut som mulig hele tiden, fordi ser det stygt ut, så er det lettere å videre forsøple, så vi tenker at økt frekvens eller hyppig avfallshåndtering er veldig viktig, at det skal opprettholdes et så rent og pent inntrykk som mulig. Sånn i forhold til publikum så kan det være en fordel å informere om hva som ønskes eller oppfordre publikum til å bruke beholdere og rydde opp etter seg, men jeg har ikke noe fasitsvar på det. Det har blitt forsøkt å sette opp plakat på avfallsholdere, men jeg vet ikke hva slags resultat man har fått ut av det

10. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
I forhold til Grønland park så er det satt ut beholdere i forhold til kapasitet man føler det er behov for og frekvens, så har man satt inn en ekstra innsats hvis man vet at det er en finværsdag med mye folk. Men vi har ikke drevet med noe informasjonskampanje fra vår del og det er ikke vårt ansvar, det er det noe bydelen må gjøre. Vi har jo snakket om diverse tiltak med bydelen, men det kan gå på type avfallsbeholdere osv.

11. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Det er alltid et kost-nytte-spørsmål, for eksempel så er det behov for flere avfallsbeholdere, man ser jo ofte at selv om beholdere er fulle og det er beholdere i nærheten som ikke er fulle, så går man likevel ikke til de tomme beholderne og bruker de. Det kan man få bukt med dersom man har kjempestore beholdere som er gravet ned i bakken slik at de rommer mye mer. Samtidig som fugler kan være et problem som drar med seg matrester rundt omkring, det finnes jo beholdere som skal forhindre fugler som gjør slikt og beholdere som rommer mye mer. Det er et kostnadsspørsmål

12. Er det noen du mener vi bør snakke med?
BYM og snakke med entreprenøren som er i indre bymiljøkontrakten siden de driver områdene på Grønland.

Intervju nr 2: Områdeløftet

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Jeg jobber i områdeløftet og det er et område på Grønland og Tøyen, så vårt ansvar der er å koordinere bydelen og kommunens ekstrainnsats på Grønland i forbindelse med områdeløftet - kort fortalt. Når det kommer til forsøpling, så er det litt det samme at vårt ansvar er å koordinere de prosjektene bydelen har, og opp mot kommunen sentralt og opp mot andre samarbeidsaktører på Grønland. Vi deler ut tilskuddsmidler, hjelper folk å finne hverandre, vi sørger for at prosjektene bydelen har går på skinner og vi er med på å utvikle prosjektene, men det er ikke vi som driver selve prosjektarbeidet, det er folk på linjen som Marianne som gjør. Det jeg mener med linjen er bydelens linjetjenester, altså de som produserer og leverer mesteparten av de tjenestene som bydelen gir til befolkningen.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Det er det veldig tydelig. Overordnet sett så er den teorien vi jobber etter at stolthet over sitt nærmiljø er en viktig faktor i å trives der man bor, og et søplete område er ikke mye å være stolt av. Grønland er i den kjedelige situasjonen at det er både sentrums- og handelsområde og oppvekstområde på en tid. Mye av forsøplingen stammer fra sentrumsfunksjonen og handelsfunksjonen, og det påvirker oppvekstmiljøet og bomiljøet på en utilbørlig måte.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Subjektivt sett synes jeg det er mer avfall på Grønland enn andre sammenlignbare sentrumsområder.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Jeg hadde ansvar for Vaterlandsparken i fjor, så da er mitt umiddelbare svar sprøyter. Det er det stedet man finner flest sprøyter i Oslo.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Jeg personlig, i og med at jeg styrer bydelens innsats , jobber vi direkte opp mot Bymiljøetaten rundt vedlikeholdsgraden av det området. Som en del av det så snakker jeg med Bymiljøetaten generelt om forsøplingssituasjonen på Grønland. Det er det jeg gjør personlig. Områdeløftet utover det, jobber mest med prosjekter som Marianne driver.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Hvilke tjenester bruker dere?/Hvilke tjenester savner dere?
Nei, vi bruker ikke noen tjenester utover det Bymiljøetaten bruker på hele Oslos vegne, og det Marianne eventuelt bruker i prosjektet sitt.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Jeg tror hvis man får vedlikeholdsgraden og den tekniske standarden opp fra byens side, så vil det også påvirke hvordan folk behandler bydelen de bor i eller besøker.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Det har blitt satt opp ekstra avfallsdunker og blitt bestilt flere avfalltømminger og slike ting, uten at det har hatt en stor effekt. Det er derfor vi nå prøver ut andre mer kreative og forskningsbaserte tilnærminger, slik som prosjektet til Marianne. I stedet for å anta at vi vet løsningen som er å sette opp flere avfallsdunker og gjøre det finere, så prøver vi å grave litt.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Ja, veldig mye. Jeg vet ikke helt hvor jeg skal begynne. Lista er lang og jeg er ikke noe avfallspesialist, men nudging som det holder på med nå, full oppussing er heller ikke blitt prøvd, bøter. Slik jeg forstår det, er det ikke så veldig mye som er blitt prøvd ut utover å sette opp flere avfallsdunker og tømme de oftere.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Per Ekeberg som er ansvarlig for dritfavdelingen, han har med vaktmesterne våre å gjøre og slikt, og Berit Tønder Utvik som har den beste oversikten og den lengste historien, hun har jobbet med Bydel Gamle Oslo siden tidlig på 90-tallet.

Intervju nr 3: Grønland beboerforening

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Vi har ikke noe ansvar, ikke noe annet enn som beboer. Jeg er leder for Grønland beboerforening som er en interesseorganisasjon for befolkningen på Grønland og Nedre Tøyen.
Vi har hatt flere kampanjer mot forsøpling for å få kommunen til å ta ansvar, sette opp avfallsdunker, vi klager, vi har hatt en fotoutstilling om forsøpling på Grønland for å prøve å få oppmerksomhet rundt det, vi tenker jo at det er mer avfall på Østkanten enn på Vestkanten, det gjøres mindre for å holdes ved like, vi er jo en interesseorganisasjon så vi prøver å påvirke myndighetene til å ta ansvar.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Ja, jeg synes det er et problem. Jeg tenker at det er stygt og utrivelig, og at det fører til økt utrygghet, altså når omgivelsene er forsøplet så blir folk mer engstelige.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
(Svarte allerede ja på dette)

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Det vet jeg ikke, men det er jo mange steder som selger mat om kvelden for eksempel når folk er på vei hjem fra byen, så det er klart en har en del etterlatte redskaper etter gatekjøkkenmat vil jeg tippe, kanskje mer av her enn i andre boligområder. I tillegg har du mange matvare-butikker hvor det fort hives litt kasser og ting dras ut. Ikke alle er like flinke å holde orden rundt seg. Ellers så er det jo et sentrumsområdet så det er jo utsatt for tagging enn mange andre områder, det er jo også en form for forsøpling, og sprøytespisser er et problem, også vanlig avfall. Det finnes for få avfallsdunker og de tømmes for sjeldent. Når det ikke er et sted å kaste ting, så slipper folk det ned på gata, eller mange gjør det hvertfall.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland? (Spørsmål ikke relevant.)

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Ja, vi melder og oppfordrer folk til å melde fra på disse appene til kommunen for eksempel, når det er noe avfall, feil eller hull i veien eller hva det måtte være. Bymiljøetaten har en slik app, og Rusken har en app, jeg vet ikke om den er fortsatt i funksjon, men hvertfall den til Bymiljøe-taten. Privatpersoner sender inn bilder og kommentarer.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
At kommunen er villig til å bruke penger på å rydde gatene, fjerne tagging, sette opp avfalls-dunker, tømme avfallsdunker osv, og så tenker jeg at det vil gjøre noe med folks holdninger, men så lenge kommunen ikke bidrar og gjør så mye - så der kan det se ut som der ikke er noe vanskeligere å mobilisere enn befolkningen. Men det er jo også et sentrumsområde, så det kommer jo mange folk som ikke bor der som ikke føler ansvar og tilhører området, og derfor så stiller det større krav til kommunen.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Jeg vet ikke om det er gjort noe spesielt for å redusere avfall på Grønland.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Ja, flere avfallsdunker, hyppigere tømming, feiing av gatene, fjerning av tagging osv, vedli-kehold av bymiljø-rommet som å plante trær når gamle dør, luke rundt trærne slik at det ser ordentlig ut. Vedlikehold rett og slett tror jeg vil ha en effekt.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Områdeløftet, BYM, Byrådet som er ansvarlig for renovasjon.

Intervju nr. 4: Bymiljøetaten

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknyt-ning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
I bypatruljen håndleder vi politidirektoratets bestemmelser i forhold til forsøpling når det gjelder gårdeier-ansvar og enkeltpersoners ansvar i forbindelse med
forsøpling

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Det har blitt vesentlig bedre etter at vi startet med å håndheve og har kontroller i området. Etter at vi fikk oppgaven i 2004 med å håndheve politidirektoratets bestemmelser så ser vi en vesentlig forbedring fordi vi har vært veldig på disse virksomhetene som driver med salg av frukt og grønt ute på gateplan, og så har vi også vært veldig på gårdeierne i området.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Ja, det skiller seg jo litt ut i forhold til andre steder.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Nei, det er samme type avfall.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi ilegger gebyr ved alt som er forsøplende og der man ikke har gode renholdsrutiner, det kan være gårdeier eller den enkelte virksomhet som har butikken sin ute på gata.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Nei, vi har ikke noe med ryddingen og forsøplingen, vi har kun å håndheve regelverket som sier noe om hvilket ansvar den enkelte har til å holde det rent og ryddig.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Det kan være at man har mer dialog med virksomheter og gårdeiere og at man prøver å få de til å være mer bevisst på det, gjøre de kjent med regelverket, det vil jo stadig vekk være nye gårdeiere og nye virksomheter som starter opp, så det er jo informasjon jeg tenker og holdningsskapende arbeid.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Da vi startet opp i 2004 med holdningskampanjer, var vi rundt i området og informerte om regelverket og at vi kom til å starte med håndhevelser og fulgt opp med jevnlige kontroller.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Nei, ikke som jeg kjenner til. Vi har jobbet ut i fra det vi har av fullmakter, det har jo vært mye mediedekning og slikt i startfasen. Jeg føler vi har gjort ganske mye.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Gå litt rundt på Grønland og snakke med virksomhetene og hva de tenker rundt dette med forsøplingen og hva de tenker hvilket ansvar de har

Intervju nr 5: Bymiljøetaten

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Vi har ansvar for store deler av områdene og renholdet der, så lenge det er offentlige veier, fortau og plasser så har vi driftsansvar for det. Vi har daglig renhold av Grønlandsleiret, Grønland torg og Vaterland.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Ja, det er jo en del tilbakemeldinger på avfallproblemet. Det er veldig mye avfall som havner ut på fortauet i form av sofaer, kjøleskap, ting som kommer fra leilighetene som har en tendens til å bare bli satt rett ut, og så er det mye annen forsøpling også.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Enkelte steder på Grønland er det det, ja, mens andre steder i Oslo kan det være mer forsøpling, men ja, det er et hardt miljø med tanke på avfall at det er en del avfall som kommer dit, det er det.
4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Det vet jeg ikke fordi jeg er ikke fysisk ute og plukker det avfallet selv, jeg får mer klager, men jeg har inntrykk av at det er veldig mye avfall fra leiligheter som folk bare setter rett ut på fortauet, det er veldig mye kjøleskap, sofaer og møbler som settes ut i tillegg til vanlig avfall.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Vi har entreprenører som plukker der og andre steder i hele byen, et selskap som heter Hadeland maskindrift som er ansvarlig for renhold på enkelte steder hvor vi har bestilt de.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Holdningene til folk, det har sikkert veldig mye å si, og så har vi noe som heter politivedtekter i Oslo som både er ansvarlig for å plukke og holde fortauet rent for avfall, hadde det blitt håndhevet og praktisert litt bedre så...,og at gårdeiere holder det rent og faktisk gjør en innsats, hadde det blitt praktisert så hadde det sikkert sett en del penere ut. Det er mer eller mindre innenfor Ring 2 der gårdeiere har _4:18?_ politivedtekter.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Vi har utvidet renholdet der i forhold til andre steder i byen, så det er jo det og bedre ressurser i Bymiljøetaten hvertfall. Vi har utvidet renholdet der på Grønland hvor vi plukker som er utenfor sentrum, så den faller ikke under sentrumsrenhold, så vi har ekstra renhold der i forhold til mange andre steder i byen hvor vi ender opp med å plukke og feier.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Det vet jeg ikke.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Pål Gulbrandsen som er renholdskoordinator.

Intervju nr 6: Bymiljøetaten

**1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) /
Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?**
På Grønland, spesielt i området Vaterlandsparken er det stort fokus på all type forsøpling.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet?
I dag er ikke forsøpling noe større problem der en andre steder, men det er et kjent sted for alle typer mennesker, og krever derfor ekstra oppfølging av våre entreprenører på alle typer arbeider. De arbeidene det er snakk om er avfallrydding, vasking av belegg, gressklipping, stell av blomster/trær og andre aktiviteter som gjør det trivelig der.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Den avfalltype som finnes der er alt fra is papir, fast food avfall, sprøyter, ekskrementer etc. som dessverre finnes flere steder i byen.
5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
I dag er det vår veiavdeling som har den daglige avfalltømmingen, men parkseksjonen rydder før gressklipping og ved stell av blomstene der.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?
All denne avfallet blir levert til forbrenning bortsett fra sprøyter som samles i egne beholdere og blir levert som spesialavfall. I dag er det kun avfallsstativ som står der, men vi er nå i gang med og sette ut en ny dypavfallsbeholder der, som gir mer plass til avfall.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Det er alle typer mennesker som bare kaster i fra seg avfall og for og prøve og komme til livs med dette, er det holdninger det må jobbes med. Folk er rett og slett ikke bevisste på hva de gjør når de går ute eller sitter og slapper av på en benk.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Du kan gjøre en henvendelse til Fredrik Simonsen som er veiforvalter i sentrum, han kan helt sikkert gi deg fler detaljer om avfallshåndtering. fredrik.simonsen@bym.oslo.kommune.no og kanskje ta en tur ned dit en formiddag og spørre publikum om hva de tenker og forventer?

Intervju nr. 7: Bymiljøetaten

**1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) /
Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?**
Vi tømmer kommunale avfallsdunker som står på fortau, også har vi ansvaret for å feie gater og fortauer.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Det er stedvis utfordringer med en god del forskjellig type avfall som ikke havner der det skal være.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Både og, stedvis kan det nok være litt verre, men de fleste sentrumsområder er belastet med en god del avfall, men Grønland er et av de stedene som desidert har mest avfall på avveie. Det settes ut mye avfallposer, det settes ut mye ting på fortauet, sofaer, hvitevarer, møbler, alt som ikke er papiravfall, det forsøples på en litt annen måte. Det er mye ting som ikke er naturlig pølsepapir og hamburgerpapir som havner ut i veiarealet.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Det er nok det samme, men det er oftere at vi finner det på Grønland enn enkelte andre steder. Det har nok litt med hvilken type bebyggelse det er der, fordi det er mye blokkbebyggelse og lite lagringsplass, det er jo mange som setter ut ting for å bli kvitt ting, mens andre steder i byen har vi kanskje en garasje eller bod som fylles opp, mens i sentrumsnærområdet blir det satt ut på gata. Mye oppussingsavfall, stoler, bord, mye husholdningsavfall, det er ikke nødvendigvis at folk kaster så veldig mye, men det settes mer ut når de skal bli kvitt ting og håpe på at det blir borte, i stedet for å levere det dit det hører hjemme.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi har jevnlig renhold av utvalgte veinett, og så har vi periodisk tømming av våre avfallsdunker, og så tar vi annet avfall hvis det står trafikkfarlig, så må vi ta det med en gang og hvis ikke så tar vi det når vi har tid og anledning hvis vi prioriterer det. Vi fjerner ikke alt med en gang hvis ikke det står til hinder, da må det gjerne stå litt og være litt sjenanse slik at folk ser at det nytter ikke å sette ting ut, det blir ikke borte av seg selv, du må gjøre en innsats for å bli kvitt det selv.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?
Det periodiske renholdet vårt går hver eneste dag, og avfalldunkene går etter en oppsatt frekvens, og det andre blir litt mer sånn etter melding og etter behov når vi får inn noe eller når vi oppdager noe, så da blir det litt mer sporadisk enn den andre typen avfallsfjerningen.

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Vi har en driftsavtale med en privat entreprenør som foretar all drift på veinettet, så de har i kontrakten hvor ofte de skal gjøre ting og hvor ofte de skal gjøre forskjellige typer tiltak, så der sitter vi å bestiller og bestemmer hvor mye og hvor ofte de skal gjøre ting, og hvor.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Flere mindre mobile gjenvinningsstasjoner på steder hvor man kan levere møbler og større ting, jeg tror kanskje en del av utfordringen er at ikke alle har tilgang på bil eller vet hvor disse større elementene skal leveres, så det er et problem for folk å bli kvitt det. For du kan jo levere vaskemaskiner og større ting gratis på gjenvinningsstasjoner, men vi må betale for å bli kvitt delene, for de blir regnet som næring, selv om det kommer fra kommunen. Så vi må betale for det, mens privatpersoner kan gjøre det gratis. Men det kan være litt utfordrende å ta med en oppvaskmaskin på bussen eller t-banen for å få de levert de på gjenvinningsstasjonene som er, så kanskje litt sånne lokale punkter hvor man kan levere den type avfall kunne kanskje løst noe av den utfordringen.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Det har vært noen forsøk på innbyggerinformasjon på forskjellige språk, litt holdningsskapende tiltak blant bydelens aktører. Den type saker hvor mye effekt det egentlig har på lang sikt, det vet jeg ikke. Men det har blitt gjort litt holdningsskapende forsøk og satt ut flere avfallsdunker, vi har gjort noen tiltak, men det blir litt feil å sette ut avfallsdunker for at folk skal kaste avfall som skal i andre typer avfallsbøtter. Så, vi har prøvd litt, men det er ikke alt som når i mål. **Hvordan går dere rundt og prøver å endre holdningene til folk?** Bydelen har gjort en god del innsats, de som jobber tett opp mot miljøene, skoler, nærmiljø, det har vært forskjellige organisasjoner som bydelen har hatt kontakt med, de har bedre kontaktflate med bydelen enn det vi har. Så kjører vi i etaten fra tid til annen kampanjer, informasjon på internett med avfallkampanjer, men det er ikke spesifikt rettet mot Grønland, det er litt mer generelt i Oslo.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Vi har vel prøvd det vi kan innenfor våre rammer, det som står igjen er vel mer innsats fra politi og bybetjente på å håndheve politivedtektene forsøplingsreglementet, bøtlegging, den

type ting, men det er litt mer tungvint prosess og krever litt mer tilstedeværelse enn det man kanskje kan prioritere hos politiet, så det er litt ressursutfordringer.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Noen i bydelen, de har personer som jobber opp mot innvandrermiljø og lokale ressurspersoner som jobber med forsøpling og området

Intervju nr. 8: Sameiet Grønlandstunet,

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Jeg har denne avfallrunden rundt her på Grønland, i smalgangen, rundt sameiet hagen og tunet og litt i Grønlandsgata.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Ja, det er jo det. Sneiper, snus, papir, de kaster diverse ting oppi trærne i smalgangen, flasker, alle steder der de kan stappe ting så gjør de det. De lampene utenfor Meny, der har de satt opp noen sånne kumringer som er fylt med grus slik at folk ikke skal kjøre ned lampen, og der kaster folk mye avfall.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Jeg har ikke gått på så mange andre steder, så det er litt vanskelig å si om det er verre her enn andre steder.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Man kan finne narkotika her blant annet, som du kanskje ikke finner andre steder. Men, vi finner telefoner og kniver. Kniver er hvertfall annerledes enn hva vi finner andre steder.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi har komprimator som vi har papp-avfall i, og blandet avfall som vi kaster oppi.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?
I smalgangen går jeg hver dag fra kl 08 om morgenen og utover, mens Gamle Oslo servicesentral går de dagene jeg eventuelt har fri og i helgene.

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Vi har jo prøvd forskjellig, det nytter ikke å sette opp flere avfallsdunker for de kaster jo avfallet der de sitter og står, så kanskje hvis politiet gir bøter hvis de ser at de forsøpler.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Det har blitt satt opp flere avfallsdunker, vi hadde avfallsdunker på stolper, men tok de bort og satte opp større dunker. Returpunktene er kommunen dårlige på å tømme, der flyter det utenfor, og vi har tiggere og bostedsløse som går og roter i dette og da blir det bare søl.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Vi får ikke gjort så mye mer enn det vi har prøvd, med å sette ut flere avfallsdunker.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Driftslederen som var her har jo sluttet, så det blir vanskelig å spørre han. Du kan spørre noen i butikkene på Grønland, hva de synes.

Intervju nr 9: (Sameiet Grønlandstunet, Tom, Vaktmester):

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) / Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Det er å holde det så rent og pent som mulig i smalgangen og begge sameiene.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet? Gi eksempler.
Ja, mange mennesker skjønner ikke hvor de skal gjøre av matavfall blant annet, og kaster de

en sofa eller en komfyr så setter de det der det passer dem, og folk som røyker slipper sneipen rett ned på bakken. De tror det skal være sånn, ser det ut som.
Så vi sliter veldig mye med det.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Ja, jeg bor på Ensjø og slik er det ikke hjemme hos meg. På Grønland så slipper de det bare ut av hendene der de står. Der jeg bor så plukker naboen opp en kvittering hvis han ser noen andre mister den, og kaster den i avfallet. På Grønland har vi mye leietakere, så de har jo ikke samme forhold som en eier, og de bryr seg ikke.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Nei, det tror jeg ikke.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi har to store lager som vi putter i av det folk setter fra seg, og så tømmer vi det. Vi kildesorterer, skiller alt fra elektrisk og farlig avfall.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Vi leier containere, og så har vi vanlig renovasjonsetaten til matavfall.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Det går ikke ann å løse det her på Grønland, jeg tror at mange mennesker som bor her de kommer fra steder hvor de er vant til at det skal være slik. Noe vi har sett ofte, er at hvis de setter fra seg noe og ser at det blir borte, så tror de at det faktisk er greit å sette ting ute i fellesarealene. De ser jo at det blir borte, og vi må ta det med en gang. Det er et problem vi aldri blir kvitt.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Vi har bygd de avfallsrommene, før så hadde vi ikke noe sted å ha det, og så låser vi de slik at ingen skal få tak i det. Til å begynne med hadde vi det åpent, men da spredde det seg rundt her. Jeg ser at bare vi har containere her, vi gjorde en glipp en gang og lot en container stå over til dagen etter, jeg tror vi brukte to dager på å rydde avfall rundt på Grønland etter den containeren. Vi sliter mye med bostedsløse, de går jo gjennom avfallet vårt og matavfallet og drar ut av avfallcontainerne og så går de videre.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Det er vanskelig, jeg tror ikke det er mulig. Hvertfall ikke på Grønland siden det er så mange leietakere, og de har ikke den respekten for at det skal se pent rundt seg.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Randor, som er ansvarlig for gatene, han er mer rundt hele Grønland, han har ansvaret for selve gata. Mob. nr. hans er: 00 00 00 00.

Intervju nr 10: Ruskenpatruljen,

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) /
Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Vi har ikke noe ansvar, vi bare følger opp. Vi er en kontrollgruppe som skal følge opp avfallet, og så skal vi sende de som er ansvarlig forvalter i bymiljøetaten eller bydelen hvis det er bydelen sitt.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet?
Gi eksempler.
Ja, det er en del avfall rundt på Grønland, vi har hatt en del trøbbel ved det returpunktet som tilhører renovasjonsetaten, men det har vi tatt opp med de, så de har flyttet returpunktet på forskjellige plasser, prøvd på nye steder der, så det virker det som har gått bedre. Det blir kastet en del matavfall, så det er veldig mye rotter der i forbindelse med avfallet.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Nei.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Det er mer beger som kebab har ligget i enn andre steder i byen.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi melder bare i fra når vi ser avfall.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Først må vi få håndtert det som skjer under Vaterland, der hvor du kjører inn ved den bommen, der er det jo ganske mange som driver med narkotika, jeg tror vi må prøve å få bukt med slike ting først. Jeg tror de drar med seg en del avfall også, de som driver med det der. Det er en del sprøyter og ting rundt der også. Men det er klart det burde kanskje vært enda tettere oppfølging. Og folk kjører inn gjennom bommen som de egentlig ikke har lov til, og kaster fra seg ting fra askebegerne og alt mulig ting, så det burde være tettere oppfølging. Jeg vet at det er tett oppfølging i dag, men hvor mye oppfølging skal vi ha?

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Det samme som nå, det er oppfølging med å fjerne avfall og sortering og feiing. De gjør det jevnlig på Grønland. Det har vært feiemaskiner på veiene på Grønland før.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Det kan sikkert være mange tiltak som ikke er blitt prøvd, men jeg sitter ikke å avgjør hva som skal gjøres der.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Fredrik Simonsen i veiseksjonen i Bymiljøetaten.

Intervju nr 11: Bydel Gamle Oslo,

1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) /
Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?
Det er å få bukt med de leide lokalene som vi har på Grønland, bygninger som vi leier av andre må vi sørge for at de holder rent.

2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet?
Gi eksempler.
Nei, jeg synes egentlig ikke det, ikke som jeg ser selv.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Nei.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Jeg tror ikke det, det er vel en del graffiti som virker litt negativt.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
For det meste leier vi bygninger, og det vil si at huseier har avfallsdunker, og det vi gjør er å passe på at de sorterer og legger avfallet oppi de avfalldunkene som er, så det er vi nøye på.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?
Vi har renholdere på de bygningene vi leier av og da er det dems ansvar å sørge for at avfallet kommer på de rette stedene.

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Nå synes ikke jeg forsøplingen er så ille da, men sånn som det med tagging som jeg nevnte, så tror jeg man skal være veldig rask på fjerning når man ser tagging, og få fjernet det fortest mulig slik at det ikke får en lavest mulig effekt.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Det som er bedre nå enn før er nok kildesorteringen.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Ha nok avfallshåndtering i parkområdene, det kan nok følges opp bedre i dag.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Bymiljøetaten, altså de som har ansvar for parker fellesområder osv.

Intervju nr 12: Bydel Gamle Oslo :

**1. Hva er deres ansvarsområde? (I forhold til forsøpling på Grønland) /
Hva slags tilknytning har dere til Grønland/forsøpling på Grønland?**
Vi har forvaltningsansvar for parkene, og innenfor det som er området så er det 12 parker. Vi har satt ut driften til en aktør som heter Braathen landskapsentreprenør. Vi har lagt ut på anbud sammen med Sagene og St Hanshaugen så har vi et felles anbud som Braathen fikk for fire år siden. De er inne i det siste året sitt.

**2. Er forsøplingen et problem på Grønland?/Hva opplever dere at er problemet?
Gi eksempler.**
Det er jo faktisk et problem, men på enkelte områder, ikke hele Grønland sånn generelt, men områdevis kan det være et problem. For oss i park så er det et problem at folk setter fra seg ting, det kan være vaskemaskiner, kjøleskap, møbler og slike ting, og at man ikke er flink til å kaste hvis man har spist en is for eksempel, at man bare dropper papiret rett ned, det er det som jeg vil kalle for småsøpling, det kan jo være et problem selv om jeg synes det har blitt bedre med årene, men det som er mest utpreget på våre områder så er det hensetting av avfall, og det er på 1-2 plasser som er spesielt utsatt, ellers så er det veldig lite av det. Når det gjelder sånn på privaten så kan jeg si at det som utpreger er det at visse gater i Grønland at det er mye småavfall, det kan jo være både fra butikker eller folk som går forbi.

3. Opplever dere at Grønland er verre enn andre steder? Hvordan?
Det synes jeg egentlig ikke, det synes jeg er litt vanskelig, det er mer avfall i enkelte områder og gater på Grønland enn det du finner andre steder. Men Grønland som en helhet vil jeg ikke si er verre enn andre steder.

4. Er det noe annerledes med hva man finner, av type avfall?
Nei, det tror jeg ikke, jeg synes det er den samme avfallet, det er sneiper, papir som fra pølsepapir, det synes jeg er likt på Grønland som andre steder.

5. Hvordan håndterer dere avfall i dag? /Hva gjør dere i forhold til avfall på Grønland?
Vi har avtale med Braathen som tømmer og plukker avfall tre ganger i uken. Hvis vi får en henvendelse, eller at vi ser det er noe spesielt, så kontakter vi vår drifter ber om å ta det ekstra. Hvis noen setter fra seg bord og benker et sted, enten så tar vi arbeidstreningen vår, det er en gruppe som driver med arbeidstrening som vi da henter, eller så bruker vi Braathen. Hvis det er snakk om sprøyter og slike ting, så bruker vi alltid Braathen.

6. Hvilke rutiner finnes det i dag?

7. Er det noen tjenester dere bruker?/Hvilke tjenester savner dere?
Det burde blitt kostet litt oftere i gatene på Grønland, jeg vet ikke hvordan rutinene er på det, men jeg synes at den gateavfallet er kanskje den som er mest utprega. Jeg vet at de kjører på Grønland, men det er de sidegatene som Norbygata, Heimdalsgata og Urtegata, de områdene der er det mye avfall i gata som burde blitt feid opp litt oftere.

8. Hva tror du kan være mulige løsninger på forsøplingen? Gi eksempler.
Holdningsendring, og jeg tror holdningsendring er litt i tiden, tenke miljø, og hvis man klarer å sette inn et støt nå at det kan være med på å hjelpe til å endre holdningene til avfall, og at man bruker de avfalldunkene som er, at man bruker mindre engangsutstyr osv. At man tar med seg koppen sin når de kjøper seg kaffe for eksempel.

9. Hva har blitt gjort tidligere for å redusere forsøplingen på Grønland?
Vi har jo hatt noen kampanjer, men det er en god del år siden, vi brukte plakater og la det inn blant annet som i opplæring til folk som kom hit til landet, som nyankomne, så var det også en del av opplæringen det med å ikke kaste avfall for eksempel og å holde det rent rundt seg. Dette er ikke i bruk i dag, slike ting blir litt utdatert.

10. Er det noe som ikke er blitt prøvd enda? Hvorfor ikke?
Kildesortering, om det kan være en måte å få en endring på. Det er verdt å prøve hvertfall.

11. Er det noen du mener vi bør snakke med?
Thon eiendom, de som drifter der eller vaktmesterne der. I Urtegata har Thon et utleiekompleks med små leiligheter, og der har vi en sterk mistanke om at det som blir satt igjen av møbler osv, kommer derfra - men vi vet ikke. Så det spørs hvor kjent de er med at det kommer noen fra gjenbruksstasjonen en gang i uka.

Transkriberte Intervjuer

Butikkeiere

1. Hvor lenge har du hatt butikk her?	2. Leier du lokaler?	3. Hvordan oppfatter du området utenfor din butikk? (feks rent/ryddig/skittent/søplete osv.)	4. Hva gjør du selv utenfor butikken?	5. Hvor mye avfall synes du det er på Grønland på en skala fra 1-10? (der 1 er lite avfall og 10 er veldig mye avfall)
5-10 år	Ja	Noen ganger det er skittent og noen ganger det er rent	Jeg rydder om det er skittent	5
10-15 år	Nei	Ikke bra, søplete	Familie	5
15 + år	Ja	Greit	Koster og rydder	8
15 + år	Ja	Rent	Koster og vasker	1
15 + år	Nei	Ingen kommentar	Rydder det vis det er skittent	5
15 + år	Nei	Søplete	Vasker og kostet være morgen	8
10-15 år	Ja	Ryddig	Rydder vasker	5
0-3 år	Nei	Rent	Hjemme med familie	8
0-3 år	Nei	Skitten	Koster og rydder	6
15 + år	Nei	Rent	Koster og rydder	5
10-15 år	Ja	Rent	Rydder	4
15 + år	Ja	Variert	Trening, familie	3
15 + år	Ja	Det kommer ofte blåsende avfall fra fruktbutikken	Koster å måker snø	3
3-5 år	Nei	Ryddig	Trening	6
3-5 år	Nei	Rent og ryddig	Vi rydder hverdag før vi åpner	4
15 + år	Ja	Ikke så ryddig	Litt trening	5
15 + år	Ja	Skittent på mandager	Vi koster og feier	7
3-5 år	Ja	Ryddig	Familiefar, venner	6
3-5 år	Ja	Greit, ikke så ille	Ingenting	4
5-10 år	Ja	Midt i mellom	Ingenting	8
0-3 år	Ja	Det er rent foran butikken min, men Grønland generelt er ikke det	Skole og trening	8
15 + år	Nei	Rent	Rydder vis det er foran døra	6
0-3 år	Ja	Skittent	Fikser varer	6

6. Hvordan er avfallmengden på Grønland sammenlignet med andre deler av byen?	7. Hva gjør du selv for å bli kvitt avfall det ikke er plass til i avfallspannet?	8. Er det noe type avfall som er vanskelig å håndtere?	9. Har du noen rutiner for henting av avfall?	10. Er det noe du savner som ville gjort situasjonen i gatene bedre?
Mer avfall på Grønland	Tar med den med seg når det er fullt	Nei	Ja det er rutiner	Nei
Mer avfall på Grønland	Prøver å ringe kommunen eller vaktmester	Nei	Egen ordning	Flere avfallsdunker, rense gatene, skilt flere vekter
Mer avfall på Grønland	Tar med til Bjerke til å kaste der	Nei	Selvstendig	Ta ansvar før du gjør noe
Mindre avfall på Grønland	Kaster den neste dagen	Plastikk og papp blir levert	Nei	Rusken hadde vært bedre
Like mye avfall på Grønland	Bytter dem være morgen	Nei	Rang selss	Mindre arbeid uten for butikken
Mer avfall på Grønland	Tar det med meg til jeg finner en ledig avfallkasse	Nei det har vi ikke	Oslo kommune	Mer rengjøring
Mindre avfall på Grønland	Beholder til jeg ser at den er tom	Nei det er det ikke	Vi pleier å ha en for papp også en for mat avfall	At kommunen setter et tiltak
Like mye avfall på Grønland	Prøver å kaste det	EE-avfall	Ikke	Vet ikke, synes det er greit
Like mye avfall på Grønland	Leter etter neste avfallkase	Papp	Vet ikke	Avfall tømming litt oftere
Mer avfall på Grønland	La dem være og kaste	Nei ikke mye	Thon	
Mer avfall på Grønland	Tar det neste dagen	Elektronikk er vanskelig	Egne containere og vaktmester	Gi mer støtte til dopselgerne engasjere ungdommene
Mer avfall på Grønland	Egen ordning	EE-avfall og spesiell avfall	Egne sjåfører som sender det til hovedkontoret	Flere skilt angående fugl mating
Mer avfall på Grønland	Lar det stå i lageret	Nei vi har ikke fått det	Nei vi har ikke rutiner	Mer liv i gatene
Mer avfall på Grønland	Egen ordning , beholder avfall når det er fult	Nei	Sortering	Flere kontainer, og rydde brua
Mindre avfall på Grønland	Finner en annen avfallkasse og kaste der	Nei det har vi ikke	Det er senter som har ansvar for det	Folka må lære å plukke avfall etter seg
Mindre avfall på Grønland	Egen ordning , bruker senter , får ikke støtte fra Oslo kommune	Ikke noe	Levere til senter to ganger i uka	Vi ønsker større areal, internasjonal dag er ikke sant.
Like mye avfall på Grønland	Den tømmes veldig ofte og det har vi ikke problem med	Vi har ganske grei rutiner på det m, for oss funker det veldig bra	Oslo kommune som henter avfall deres	Ingenting
Mer avfall på Grønland	Holder det, eller levere til fylla	Spesial avfall	Nei	Flere skilt angående mate fuglene
Mer avfall på Grønland	Har egen ordning	Ikke for oss	Ikke noe spesielt	Nei
Mer avfall på Grønland	Ingenting	Nei	2 ganger i uken	Ikke no jeg tenker på
Mer avfall på Grønland	Venter med avfallet til avfallkassa er ledig	Har ikke peiling	Vet ikke	Flere avfallsdunker
Like mye avfall på Grønland	Da ringer vi avfallfolka	Neei det har vi ikke	Neei, vi ringer bare når det trenges	Har ikke noe tanker om det
Mer avfall på Grønland	Vi har nok container	Ikke vanskelig	En person som henter	Mer containere

Transkriberte Intervjuer

Folk på gata

1. Kjønn	2. Alder	3. Hvilket land er du født i?	4. Bor du her, eller er du på gjenn-omreise/ærend?	5. Synes du forsøpling er et problem i dette området?	6. På en skal fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor mye avfall er det her?	7. På en skala fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor trygt føler du at det er her i området?
Mann	12–15	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	6	4
Mann	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	10	1
Mann	21-30	Norge	Bor her	Ja	5	1
Mann	31-40	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	2	10
Mann	41-50	Pakistan	Bor her	Ja	10	7
Mann	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	3	2
Mann	31-40	Sudan	Gjennomreise/ærend	Ja	10	1
Kvinne	21-30	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	8	1
Mann	21-30	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	2	9
Kvinne	60-	Norge	Bor her	Ja	6	1
Mann	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	1
Mann	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	8
Mann	60-	Norge	Bor her	Ja	4	1
Mann	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	3	1
Kvinne	31-40	Norge	Bor her	Ja	7	10
Kvinne	21-30	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	6	8
Mann	31-40	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	8	1
Mann	31-40	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	4	10
Mann	51-60	Somalia	Gjennomreise/ærend	Ja	7	1
Mann	60-	Norge	Bor her	Ja	10	1

1. Kjønn	2. Alder	3. Hvilket land er du født i?	4. Bor du her, eller er du på gjenn-omreise/ærend?	5. Synes du forsøpling er et problem i dette området?	6. På en skal fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor mye avfall er det her?	7. På en skala fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor trygt føler du at det er her i området?
Mann	41-50	Spania	Bor her	Ja	8	1
Mann	15-20	Syria	Bor her	Ja	5	7
Kvinne	51-60	Norge	Bor her	Ja	4	1
Mann	41-50	Somalia	Gjennomreise/ærend	Ja	2	10
Mann	51-60	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	2	1
Mann	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	10	1
Kvinne	21-30	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	1	1
Mann	31-40	Norge	Bor her	Ja	8	3
Kvinne	41-50	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	5	1
Kvinne	60-	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	8	1
Mann	41-50	Norge	Bor her	Ja	7	6
Mann	15-20	Vietnam	Bor her	Ja	8	4
Kvinne	21-30	Ghana	Gjennomreise/ærend	Ja	8	1
Mann	51-60	Norge	Bor her	Ja	5	1
Kvinne	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	4	6
Mann	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	4	3
Mann	51-60	Island	Gjennomreise/ærend	Nei	4	9
Mann	41-50	Syria	Gjennomreise/ærend	Nei	7	7
Kvinne	15-20	Norge	Bor her	Ja	7	9
Mann	15-20	Kosovo	Gjennomreise/ærend	Ja	6	7
Kvinne	60-	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	5	9
Mann	21-30	Nepal	Gjennomreise/ærend	Ja	4	10
Mann	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	8	1
Mann	21-30	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	6	10
Mann	41-50	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	7	2
Mann	51-60	Norge	Bor her	Ja	8	2

1. Kjønn	2. Alder	3. Hvilket land er du født i?	4. Bor du her, eller er du på gjenn-omreise/ærend?	5. Synes du forsøpling er et problem i dette området?	6. På en skal fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor mye avfall er det her?	7. På en skala fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor trygt føler du at det er her i området?
Kvinne	31-40	Irak	Gjennomreise/ærend	Ja	7	9
Mann	51-60	Somalia	Gjennomreise/ærend	Ja	7	9
Mann	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	1
Kvinne	60-	Norge	Bor her	Ja	6	1
Mann	60-	Danmark	Bor her	Ja	5	7
Kvinne	21-30	Norge	Bor her	Ja	8	5
Kvinne	21-30	Dubai	Gjennomreise/ærend	Ja	10	3
Kvinne	31-40	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	5
Mann	15-20	Irak	Gjennomreise/ærend	Ja	6	6
Kvinne	21-30	India	Gjennomreise/ærend	Ja	4	10
Mann	15-20	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	5
Kvinne	21-30	Kongo	Gjennomreise/ærend	Ja	3	10
Mann	21-30	Norge	Bor her	Nei	5	10
Mann	60-	Pakistan	Gjennomreise/ærend	Ja	9	1
Mann	15-20	Somalia	Bor her	Ja	8	1
Kvinne	41-50	Somalia	Bor her	Ja	9	1
Mann	31-40	Syria	Gjennomreise/ærend	Ja	7	8
Mann	51-60	Iraq	Bor her	Ja	5	3
Mann	60-	Palestina	Bor her	Ja	7	9
Mann	60-	Norge	Bor her	Ja	5	1
Mann	60-	Norge	Bor her	Ja	4	1
Kvinne	21-30	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	8	10
Kvinne	21-30	Somalia	Gjennomreise/ærend	Nei	1	0
Mann	15-20	Syria	Bor her	Ja	6	4
Mann	15-20	Syria	Bor her	Ja	6	4
Kvinne	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	8	8

1. Kjønn	2. Alder	3. Hvilket land er du født i?	4. Bor du her, eller er du på gjenn-omreise/ærend?	5. Synes du forsøpling er et problem i dette området?	6. På en skal fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor mye avfall er det her?	7. På en skala fra 1 til 10 med 10 som mest, hvor trygt føler du at det er her i området?
Mann	41-50	Iraq	Bor her	Nei	5	2
Mann	31-40	Columbia	Gjennomreise/ærend	Ja	4	2
Kvinne	15-20	Syria	Gjennomreise/ærend	Ja	10	10
Mann	60-	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	6	1
Mann	51-60	Pakistan	Gjennomreise/ærend	Ja	9	8
Kvinne	21-30	Marokko	Gjennomreise/ærend	Ja	9	1
Kvinne	15-20	Syria	Bor her	Ja	10	1
Mann	15-20	Irak	Gjennomreise/ærend	Ja	8	6
Kvinne	51-60	Norge	Gjennomreise/ærend	Nei	6	3
Mann	31-40	Pakistan	Bor her	Ja	5	1
Mann	60-	Pakistan	Gjennomreise/ærend	Ja	10	10
Kvinne	60-	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	7	1
Mann	41-50	Syria	Gjennomreise/ærend	Ja	10	4
Kvinne	31-40	Norge	Gjennomreise/ærend	Ja	6	1

Ordliste

Hotspot:
På norsk «varmeflekk/heteflekk». Et sted med uvanlig mye aktivitet eller popularitet. Eller i vårt prosjekt områder med så mye eller så vanskelig tilgjengelig avfall at det er umulig å telle presist.

Token: (Token economy)
På norsk «tegn» eller «tegnøkonomi». I et tegnøkonomisystem oppnår en belønning i form av et tegn/token på visse vilkår. Når et antall tegn er opptjent, kan en veksle dem inn i en belønning.

Kausalitet:
Årsak, eller grunn, og brukes om en årsakssammenheng. Det vil si når det foreligger et påvirkningsforhold mellom to fenomener.

Nudging:
På norsk «dulting». Små uformelle virkemidler for å påvirke atferd i en bestemt retning.

Predikere:
Å forutsi. I vitenskapelige sammenhenger betyr predikere å anta hvordan fremtidige forhold vil bli ved hjelp av sannsynlighetsberegninger.

Antropomorfisme:
Et samleuttrykk for personifisering. Gi gjenstander menneskelige egenskaper.

KPI:
Konsumprisindeks. Indeks som viser endringer i prisene på varer og tjenester som kjøpes av husholdninger, sammenlignet med et basisår.

Gamification:
Anvendelse av spilldesign-elementer og spill-prinsipper i ikke-spill-sammenhenger. Det kan også defineres som et sett med aktiviteter og prosesser for å løse problemer ved å bruke eller anvende egenskapene til spillelementer.

SoMe:
Sosiale medier.

Streak:
Appen «Snapchat» har en funksjon som kalles «streak» hvor du kan se hvor mange dager på rad du har sendt bilder og meldinger til samme person. Har du sendt bilder eller meldinger i 12 dager på rad, har du en streak på 12. Streaken forsvinner om du ikke sender hver dag.

Klikker:
Håndteller. Et telleapparat.

Rapporten er utarbeidet av :

mindshift

SPESIALISTER PÅ RASK ENDRING VED BRUK AV TEKNOLOGI OG ATFERDSPSYKOLOGI